

Våldsbrott och brottsoffer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet knappt sjuttio motionsyrkanden rörande frågor om våldsbrott och brottsoffer. Motionsyrkandena framställdes under den allmänna motionstiden hösten 2006. De frågor som behandlas gäller bl.a. besöksförbud och andra brottsförebyggande åtgärder till skydd för hotade personer, hjälp och stöd i olika former till brottsoffer, brottsbekämpande myndigheters åtgärder för att skydda och stödja brottsoffer samt frågor om brottsskadeersättning.

Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås.

I ärendet finns sammanlagt 27 reservationer (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	8
Våldsbrott och brottsoffer - övergripande	8
Brottsförebyggande åtgärder	10
Besöksförbud m.m.	10
Andra förebyggande åtgärder	12
Polisens hot- och riskbedömningar av våldsamma män	13
Pågående utredningsarbete om stalkning m.m.	13
Utskottet	14
Särskilda brottsoffergrupper	15
Kvinnor och barn	15
Skyddsänglar i den aviserade nationella handlingsplanen mot våld mot kvinnor.	16
Utvärdering av kvinnofridsreformen m.m.	17
Kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor	18
Äldre kvinnor	18
Barn som bevittnat våld	20
Andra grupper	21
HBT-personer	21
Prostituerade män	21
Företagare	22
Myndigheternas insatser	22
Organisatoriska frågor	22
Familjevåldsenheter m.m.	22
Barnahus	23
Övriga frågor	24
Polisens nationella handlingsplan för brottsofferarbete	24
Information till brottsoffer	25
Kontaktperson för brottsoffer	26
Brottsutredningsgaranti	26
Genomströmningstider i brottmål	27
Samverkan mellan myndigheter	28
Utskottet	28
Brottskadeersättning	29
Brottskador som har uppkommit i arbetet	30
Brottskadeersättning när gärningsmannen är under 15 år	31
Forskning m.m.	32
Haverikommission vid dödligt våld	32
Forskningsuppgifter	32
Rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser	33
Reservationer	35
1. Konsekvensbeskrivningar, punkt 2 (v)	35
2. Skärpning av lagen om besöksförbud, punkt 3 (s)	35
3. Elektronisk övervakning av besöksförbud, punkt 4 (s, mp)	36
4. Elektronisk övervakning av besöksförbud, punkt 4 (v)	36

5. Rätt att hämta tillhörigheter i skydd av polis, punkt 6 (v)	37
6. Livsvillkoren för personer med skyddade personuppgifter, punkt 8 (s, v)	37
7. Polisens hot- och riskbedömningar, punkt 9 (s)	38
8. Årliga skrivelser om åtgärder mot våld mot kvinnor och barn, punkt 10 (s, v)	39
9. Utvärdering av kvinnofridsreformen m.m., punkt 12 (s)	39
10. Kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor, punkt 13 (v)	40
11. Äldre kvinnor, punkt 14 (s, v, mp)	41
12. Barn som bevittnat våld, punkt 15 (mp)	41
13. Handlingsprogram för stöd och hjälp åt HBT-personer, punkt 16 (v)	42
14. Våldsutsatta i samkönade relationer, punkt 17 (mp)	42
15. Familjevåldsenheter m.m., punkt 20 (v)	43
16. Barnperspektiv på utredningar, punkt 21 (s, v)	43
17. Barnahus, punkt 22 (s, v)	44
18. Information till brottsoffer, punkt 24 (s)	45
19. Information till offer för hatbrott, punkt 25 (s)	45
20. Kontaktperson för brottsoffer, punkt 26 (v)	46
21. Genomströmningstider i brottmål, punkt 28 (s, v)	46
22. Samverkan mellan myndigheter, punkt 29 (mp)	47
23. Brottskadeersättning när gärningsmannen är under 15 år, punkt 31 (v)	47
24. Haverikommission vid dödligt våld, punkt 32 (s, v)	48
25. Analys av skillnader mellan länen när det gäller polisanmälningar av våldsbrott mot barn, punkt 33 (s, v, mp)	49
26. Undersökning av förekomsten av missförhållanden vid utredningar om övergrepp mot barn, punkt 34 (s, v)	49
27. Rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser, punkt 35 (v)	50
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	51
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

- 1. Våldsbrott och brottsoffer – övergripande**
Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju269 yrkande 1 och 2006/07:Ju274 yrkande 2.
- 2. Konsekvensbeskrivningar**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju312 yrkande 2.
Reservation 1 (v)
- 3. Skärpning av lagen om besöksförbud**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju221.
Reservation 2 (s)
- 4. Elektronisk övervakning av besöksförbud**
Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju316 yrkande 11 och 2006/07:Ju331.
Reservation 3 (s, mp)
Reservation 4 (v)
- 5. Kommunarrest**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju393.
- 6. Rätt att hämta tillhörigheter i skydd av polis**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju341 yrkande 2.
Reservation 5 (v)
- 7. Andra förebyggande åtgärder**
Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju235, 2006/07:Ju375, 2006/07:Ju394 och 2006/07:So379 yrkande 16.
- 8. Livsvillkoren för personer med skyddade personuppgifter**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju341 yrkande 4.
Reservation 6 (s, v)
- 9. Polisens hot- och riskbedömningar**
Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju381.
Reservation 7 (s)
- 10. Årliga skrivelser om åtgärder mot våld mot kvinnor och barn**
Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju368 och 2006/07:Ju369.
Reservation 8 (s, v)

11. Handlingsplanen mot våld mot kvinnor

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju280.

12. Utvärdering av kvinnofridsreformen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju203, 2006/07:Ju251, 2006/07:Ju345 yrkande 3, 2006/07:Ju351 yrkandena 1 och 2, 2006/07:Ju390 och 2006/07:A272 yrkande 4.

Reservation 9 (s)

13. Kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju256 yrkande 2.

Reservation 10 (v)

14. Äldre kvinnor

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju223.

Reservation 11 (s, v, mp)

15. Barn som bevittnat våld

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju316 yrkande 12 och 2006/07:Ju344.

Reservation 12 (mp)

16. Handlingsprogram för stöd och hjälp åt HBT-personer

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju256 yrkande 1.

Reservation 13 (v)

17. Våldsutsatta i samkönade relationer

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju316 yrkande 13.

Reservation 14 (mp)

18. Prostituerade män

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju376 yrkande 3.

19. Företagare

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju310 yrkande 5.

20. Familjevåldsenheter m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju210, 2006/07:Ju321, 2006/07:Ju341 yrkande 6 och 2006/07:Ju371 yrkandena 3 och 4.

Reservation 15 (v)

21. Barnperspektiv på utredningar

Riksdagen avslår motion 2006/07:So267 yrkande 4.

Reservation 16 (s, v)

22. Barnahus

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju258, 2006/07:Ju261, 2006/07:Ju294, 2006/07:Ju318, 2006/07:Ju341 yrkande 11, 2006/07:Ju371 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Ju373.

Reservation 17 (s, v)

23. Polisens nationella handlingsplan för brottsofferarbete

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju320.

24. Information till brottsoffer

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju269 yrkande 2 och 2006/07:Ju276.

Reservation 18 (s)

25. Information till offer för hatbrott

Riksdagen avslår motion 2006/07:U294 yrkande 14.

Reservation 19 (s)

26. Kontaktperson för brottsoffer

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju341 yrkande 1.

Reservation 20 (v)

27. Brottutredningsgaranti

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju274 yrkandena 1 och 3.

28. Genomströmningstider i brottmål

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju345 yrkande 1.

Reservation 21 (s, v)

29. Samverkan mellan myndigheter

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju316 yrkande 9 och 2006/07:So379 yrkande 12.

Reservation 22 (mp)

30. Brottsskador som har uppkommit i arbetet

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju225.

31. Brottsskadeersättning när gärningsmannen är under 15 år

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju312 yrkande 11.

Reservation 23 (v)

32. Haverikommission vid dödligt våld

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju341 yrkande 3, 2006/07:Ju380, 2006/07:Ju388 och 2006/07:So375 yrkande 5.

Reservation 24 (s, v)

33. Analys av skillnader mellan länen när det gäller polisanmälningar av våldsbrott mot barn

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju306 yrkande 1 och 2006/07:Ju397 yrkande 1.

Reservation 25 (s, v, mp)

34. Undersökning av förekomsten av missförhållanden vid utredningar om övergrepp mot barn

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju341 yrkande 10.

Reservation 26 (s, v)

35. Rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju256 yrkande 7.

Reservation 27 (v)

Stockholm den 19 april 2007

På justitieutskottets vägnar

Inger Davidson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger Davidson (kd), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s), Helena Bouveng (m), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s), Mehmet Kaplan (mp), Anders Hansson (m), Maryam Yazdanfar (s), Karin Nilsson (c), Andreas Norlén (m), Camilla Lindberg (fp) och Mildred Thulin (c).

Utskottets överväganden

I detta betänkande behandlar utskottet knappt sjuttio motionsyrkanden rörande frågor om våldsbrott och brottsoffer. Motionsyrkandena härrör från den allmänna motionstiden hösten 2006.

Våldsbrott och brottsoffer - övergripande

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet ett antal mer övergripande motionsyrkanden på området våldsbrott och brottsoffer, bl.a. om en ny strategi för stödet till brottsoffer. Med hänvisning till regeringens initiativ till ytterligare insatser på området avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Jämför reservation 1 (v).

Några motionärer tar upp mer övergripande frågor om hjälp och stöd till brottsoffer.

I motion Ju269 (m) begärs införandet av en ny strategi för stödet till brottsoffer som innebär bl.a. ett tydligt samhälleligt ställningstagande för brottsoffret och emot brottslingens gärning. I motion Ju274 (m) efterfrågas en översyn av det rättsliga skyddet för brottsoffer, och i motion Ju312 (v) begärs att beslut som fattas av offentliga organ ska innehålla en beskrivning av beslutets konsekvenser ur ett brottsförebyggande perspektiv.

Utskottet behandlade motsvarande motionsyrkanden i 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer (bet. 2005/06:JuU18 s. 9 f.). Utskottet angav då bl.a. att brottsoffrens behov av skydd och stöd har varit föremål för en mängd olika utredningar och förslag. Lagändringar och andra åtgärder har också genomförts för att förbättra situationen för brottsoffer, detta inte minst under de senaste åren. I det nämnda betänkandet finns en översikt över olika genomförda åtgärder samt åtgärder under beredning. Som exempel på det förstnämnda kan i korthet nämnas regler om medling mellan gärningsman och brottsoffer i syfte bl.a. att brottsoffret ska ges möjlighet att bearbeta sina upplevelser av brottet (år 2002), skärpta regler om besöksförbud för att bättre tillgodose utsatta personers skyddsbehov (år 2003), regler som syftar till att underlätta för skadelidande brottsoffer att få ersättning i gränsöverskridande fall inom Europeiska unionen (år 2006) samt regler om förstärkt rättsligt skydd för barn som bevittnat våld mellan närstående (år 2006).

I det nämnda betänkandet avstyrkte utskottet de då behandlade motionsyrkandena. Detta motiverades bl.a. med att utskottet, mot bakgrund av de åtgärder som under senare år har vidtagits på brottsofferområdet samt det beredningsarbete som pågick med dessa frågor, inte såg något behov av att riksdagen skulle föreslå några åtgärder (bet. 2005/06:JuU18 s. 13).

Regeringen har nu aviserat ytterligare åtgärder på detta område. I budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1, utg.omr. 4, s. 18 f.) framhöll regeringen sammanfattningsvis bl.a. följande. Sverige ska vara ett tryggt land att leva i. Utvecklingen de senaste åren med en ökning av antalet våldsbrott, särskilt bland unga, bidrar till att människor känner sig allt mer otrygga i samhället. Brottsoffer får inte det skydd och det stöd som de behöver. Detta vill regeringen ändra på. Under den kommande mandatperioden kommer regeringen därför att vidta en rad offensiva åtgärder för att förebygga och bekämpa brottsligheten. Särskilt fokus kommer att riktas mot mäns våld mot kvinnor och mot ungdomsbrottsligheten. Regeringen kommer även att prioritera insatser för att utforma ett rättsväsende som är väl rustat för sina uppgifter. Ett välfungerande rättsväsende är en självklar förutsättning för att kampen mot brottsligheten ska bli framgångsrik och människors känsla av trygghet ska kunna öka.

I budgetpropositionen angav regeringen vidare bl.a. som sin avsikt att återkomma med förslag till en nationell handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor (a. prop. s. 34).

I detta sammanhang vill utskottet nämna att Europarådets parlamentariska församling i maj 2005 antog en resolution (nr 1512) om en kampanj mot familjerelaterat våld mot kvinnor. Kampanjen ska pågå till mars 2008. Europarådets medlemsstater har uppmanats att aktivt delta i kampanjen. Den svenska Europarådsdelegationen har utsett en riksdagsledamot till ansvarig för kampanjen i riksdagen. Inom ramen för detta arbete har bl.a. framtagits en kartläggning över insatser på området (Våld mot kvinnor i nära relationer, InfoPM 2/2007).

Utskottet kan i och för sig uttrycka sympati för flera av motionerna. Samtidigt kan utskottet konstatera att flera åtgärder har genomförts för att förbättra situationen för brottsoffer. Utskottet välkomnar de offensiva åtgärder som regeringen aviserat för att förebygga och bekämpa brottsligheten. Det finns enligt utskottets mening mot den bakgrunden inte någon anledning för riksdagen att göra något uttalande med anledning av de nu aktuella motionsyrkandena. Följaktligen avstyrker utskottet motionerna Ju269, Ju274 och Ju312 i nu behandlade delar.

Brottsförebyggande åtgärder

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet ett flertal motionsyrkanden om olika i huvudsak brottsförebyggande åtgärder. Motionsyrkandena rör bl.a. elektronisk övervakning av besöksförbud. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservationerna 2 (s), 3 (s, mp), 4 (v), 5 (v), 6 (s, v) och 7 (s).

I flera motioner behandlas frågor om besöksförbud och andra i huvudsak brottsförebyggande åtgärder till skydd för hotade eller på liknande sätt utsatta personer.

Besöksförbud m.m.

Några motioner anknyter till reglerna om besöksförbud. I motion Ju221 (s) begärs en uppstramning av lagen (1988:688) om besöksförbud av innebörd att åklagaren ska vidta en åtgärd redan efter den första överträdelsen. I motionerna Ju316 (mp) och Ju331 (s) begärs att besöksförbud i vissa situationer ska kunna kombineras med elektronisk övervakning (fotboja). Enligt motion Ju393 (fp) bör en ordning utredas där män som har gjort sig skyldiga till grov kvinnofridskränkning kan åläggas kommunarrest. I motion Ju341 (v) begärs en rätt för varje misshandlad kvinna som har lämnat sin man att hämta egna och eventuella barns personliga tillhörigheter i hemmet i skydd av polis.

Utskottet behandlade motionsyrkanden bl.a. om straffskärpning vid överträdelse av besöksförbud och elektronisk övervakning av besöksförbud i 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer. Där finns uppgifter om innebörden av och vissa utredningsarbeten rörande lagen om besöksförbud (bet. 2005/06JuU18 s. 39 f.).

Av 2006 års betänkande framgår bl.a. att lagen om besöksförbud, efter lagändringar år 2003, innebär att ett besöksförbud kan avse den gemensamma bostaden och större geografiska områden än tidigare (prop. 2002/03:70, bet. JuU17, rskr. 224, SFS 2003:484). Brottsförebyggande rådet (Brå) har vid flera tillfällen utvärderat användningen av lagen och dess effekter. Regeringen gav i juli 2004 Brå i uppdrag att under en treårsperiod genomföra en ytterligare utvärdering av tillämpningen av lagstiftningen om besöksförbud. I juni 2005 presenterade Brå en delredovisning av uppdraget – Nya regler i lagen om besöksförbud (dnr Ju2005/7529/KRIM). Brå har slutredovisat uppdraget i februari 2007 i rapporten Besöksförbud – De berörda och deras erfarenheter (rapport 2007:2). I slutrapporten belyses situationen för dem som ansöker om besöksförbud. En särskild delstudie i rapporten

handlar om barnens situation vid besöksförbud. Det övergripande syftet med rapporten är att belysa eventuella behov av justeringar i lagen eller dess tillämpning.

Brå har i slutrapporten gjort bl.a. följande bedömningar. Det är viktigt att lagens kriterier för beviljande av besöksförbud blir tydliga och begripliga för alla parter. Detta kan uppnås genom att ytterligare förtydliga för lagens målgrupp vad som krävs för att ansökan ska beviljas. Kriterierna för beviljande måste då också förtydligas för polis och åklagare. Systematiska riskbedömningar förbättrar beslutens kvalitet. Det finns ett behov av att rättsväsendet utvecklar sin kompetens och sina rutiner för att på ett systematiskt sätt arbeta med strukturerade hot- och riskbedömningar. Alla med besöksförbud bör ha en kontaktperson inom polisen. Det behövs tydliga riktlinjer för vad som avses med "gemensam bostad" och "påtaglig risk". Det behövs en aktiv uppföljning och tydliga reaktioner vid överträdelser. Det är angeläget att polisen, särskilt i områden med en hög andel utrikes födda, får del av kompetensutveckling för att på ett bra sätt kunna möta dem som är av utländsk härkomst. Det vore värdefullt för polisen att följa upp de skyddades synpunkter på hur förbudet fungerat. Socialtjänsten är en outnyttjad resurs i besöksförbudsärenden. Det vore värdefullt om socialtjänsten utvecklar rutiner och metoder för att ge bättre stöd än i dag till dem som ansöker om besöksförbud. Rättsväsendet försummar ofta att underätta socialtjänsten när ärendet inrymmer barn som riskerar att fara illa. Det är angeläget att denna fråga får högre prioritet bland de poliser och åklagare som arbetar med besöksförbudsärenden. Det är vidare angeläget att männen erbjuds stöd och behandling för att ändra sitt beteende såväl för sin egen skull som för kvinnornas och deras barns skull.

Slutrapporten bereds inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Brå har även haft regeringens uppdrag att utifrån internationella erfarenheter ta fram ett underlag för bedömning av möjligheterna att elektroniskt övervaka besöksförbud. Uppdraget redovisades i juli 2005 i rapporten Att förstärka besöksförbud med elektronisk övervakning (dnr Ju2005/6150/KRIM). I rapporten anges att elektronisk övervakning i brottsförebyggande syfte i princip inte sker utomlands. Sådan övervakning sker i syfte att ge misstänkta eller dömda ett alternativ till frihetsberövande.

Rikspolisstyrelsen har fått i uppdrag att undersöka och testa teknisk utrustning som kan användas vid övervakning av besöksförbud (dnr Ju2005/7159/KRIM). Uppdraget redovisades i mars 2007 (POL-438 146-3940/05). Enligt Rikspolisstyrelsen är den elektroniska utrustningen som för närvarande finns att tillgå på området inte tillräckligt tillförlitlig för att i alla lägen kunna larma på förväntat sätt vid överträdelser. Rikspolisstyrelsen anser att frågorna om elektronisk övervakning i samband med besöksförbud bör bli föremål för ett begränsat försök under mer fältmässiga förhållanden med teknik som föreslås av Totalförsvarets forskningsinstitut samt att de närmare formerna för ett sådant försök bör

undersökas av utredningen (dir. 2006:84) om förstärkt skydd för personer som utsätts för hot eller förföljelse. Rapporten bereds i Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Regeringen angav i budgetpropositionen för år 2007 bl.a. att det bör övervägas om den som allvarligt bryter ett besöksförbud bör åläggas att bära fotboja (prop. 2006/07:1, utg.omr. 4, s. 34).

Andra förebyggande åtgärder

Några motioner rör andra slag av i huvudsak brottsförebyggande åtgärder än besöksförbud.

Enligt motion Ju394 (kd) bör vapenlagen (1996:87) ändras så att möjligheten för våldsutsatta kvinnor att inneha pepparsprej blir mindre restriktiv än i dag. I motion So379 (kd) hävdas att unga flickor bör tillåtas att bära pepparsprej eller liknande i självförsvarssyfte. En försöksverksamhet i syfte att förhindra våldtäkter, där överfallsalarm installeras på krogtoaletter i Stockholm, bör utredas enligt motion Ju235 (m). I motion Ju375 (fp) anser motionären att ett pilotprojekt där hundar (kvinnofridshundar) utbildas för att skydda våldsutsatta kvinnor bör startas.

Enligt motion Ju341 (v) bör behovet av en förbättring av livsvillkoren för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter utredas.

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsyrkanden med anknytning till de larm och trygghetspaket som polisen kan förse hotade personer med, senast i 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer (bet. 2005/06:JuU18 s. 14 f.). Utskottet hade då inhämtat att en upphandling av pepparsprej för polisväsendets eget behov hade gjorts och att Rikspolisstyrelsen avsåg att göra en upphandling av en mindre kraftig variant av pepparsprej som skulle erbjudas i trygghetspaketen. Rikspolisstyrelsen avsåg även att utarbeta föreskrifter om bl.a. ett utbildningspaket för att kunna förse utsatta personer med pepparsprej i självförsvarssyfte.

I sammanhanget kan nämnas att en ändring har gjorts i vapenförordningen (1996:70) som innebär att hotade personer som söker tillstånd att inneha pepparsprej inte behöver betala ansökningsavgiften (SFS 2004:616).

Utskottet har nu erfårit att det inom Rikspolisstyrelsen utarbetats ett utkast till föreskrifter (FAP) om att förse utsatta personer med pepparsprej. Utkastet berör bl.a. frågor om tillstånd till innehav av pepparsprej samt utbildning i att använda och förvara av sådan sprej.

Rikspolisstyrelsens fortsatta arbete med frågan kommer, enligt vad utskottet har inhämtat, att ingå i det nedan nämnda projektet Brott i nära relation. Tanken är att man inom ramen för detta projekt bl.a. ska fortsätta arbetet med att ta fram de nyss nämnda föreskrifterna. Avsikten är att en upphandling för de nu aktuella fallen ska omfatta en pepparsprej i mindre förpackning än den som används av polisen, dvs. inte, som angetts ovan, en mindre kraftfull sprej.

Polisens hot- och riskbedömningar av våldsamma män

I motion Ju381 (s) begärs att polisens hot- och riskbedömningar av våldsamma män sker enligt en modell där en form av en checklista används, den s.k. Saramodellen.

Rikspolisstyrelsen har genomfört ett regeringsuppdrag att i samråd med Riksåklagaren ytterligare utveckla hot- och riskbedömningarna i ärenden om våld i nära relationer samt utarbeta rutiner och riktlinjer för polisens arbete med ärenden om besöksförbud (dnr Ju2004/6051/KRIM). Som ett resultat av uppdraget har Rikspolisstyrelsen tagit fram riktlinjer och rutiner för polisens arbete med dessa ärenden (RPS rapport 2005:1).

Enligt vad utskottet har inhämtat befinner sig arbetet med hot- och riskbedömningar enligt Sara i en implementerings- och utvecklingsfas. I Polisens årsredovisning för år 2006 finns en beskrivning av polisens arbete med utbildning i och tillämpning av hot- och riskbedömningar (se årsredovisningen s.18 f. och s. 57).

Pågående utredningsarbete om stalkning m.m.

En utredning, Förstärkt skydd för personer som utsätts för hot eller förföljelse (Ju 2006:09), tillsattes i juli 2006 för att utreda vilka skyddsåtgärder som är lämpligast för att förstärka skyddet för personer som utsätts för hot eller förföljelse (dir. 2006:84). Utredningen ska också överväga om det finns ett behov av ett kompletterande ekonomiskt stöd i vissa fall då personer utsätts för upprepade, allvarliga hot eller annan allvarlig brottslighet i sådan omfattning att deras livssituation påtagligt påverkas.

I uppdraget ingår bl.a. att

- belysa hur lagen om besöksförbud tillämpas och föreslå förändringar som kan leda till en bättre och mer ändamålsenlig användning av besöksförbud,

- överväga och lämna förslag på en rättslig lösning som medger att besöksförbud kan kontrolleras med elektronisk övervakning,

- överväga och lämna förslag som syftar till att underlätta vardagen för personer med skyddade personuppgifter och överväga om dagens metoder för att skydda hotade och förföljda personers personuppgifter är ändamålsenliga eller om det finns behov av förändringar av det nuvarande regelverket,

- överväga om ett generellt tillämpligt sekretesskydd för bostadsadresser m.m. hänförliga till hotade och förföljda personer bör omfatta beteckningar på fastigheter och tomträtter,

- analysera straffbestämmelsernas tillämplighet vid upprepade trakasserier och förföljelser (stalkning) och överväga om lagstiftningen bör förändras för att förstärka skyddet mot sådana beteenden,

- analysera vilka verktyg de brottsbekämpande myndigheterna har för att bekämpa upprepade trakasserier och förföljelser och överväga behovet av ytterligare åtgärder för att förebygga och förhindra sådana samt förbättra stödet till offren för sådana trakasserier och förföljelser.

Det står utredaren fritt att ta upp även andra frågor inom ramen för uppdraget.

Utredningen ska redovisa uppdraget senast den 30 september 2008. Utredaren får lämna delbetänkanden.

Justitieministern besvarade i november 2006 en riksdagsfråga (2006/07:78) om huruvida hon avsåg att vidta några åtgärder för att påskynda utredningen om stalkning. I sitt svar angav justitieministern bl.a. att hon i samråd med utredaren skulle överväga tilläggsdirektiv i syfte att snabbare än vad den förra regeringen föreslog få förslag för att tydliggöra lagstiftningen mot stalkning.

Utskottet har vidare inhämtat att Rikspolisstyrelsen i samarbete med polismyndigheterna driver ett projekt, Brott i nära relation, som avslutas under år 2009. Projektdirektiven har ännu inte beslutats. Det finns en styrgrupp för projektet under rikspolischefens ledning. Även andra myndigheter ingår i styrgruppen. Två arbetsgrupper ska bildas. Det övergripande syftet med projektet är att långsiktigt minska brottsligheten i nära relationer. Avsikten är att polisen ska skapa en nationellt enhetlig förmåga att med hög kvalitet förebygga, utreda och klara upp brott i nära relationer. Ett nationellt enhetligt arbetssätt ska utvecklas och införas på polismyndigheterna. Projektet ska formulera nationella mål och en enhetlig nationell strategi för brott i nära relationer. Projektet spänner över ett stort område samt inkluderar brott med hedersrelaterat motiv och stalkning. Projektet ska samordnas med andra utvecklingsarbeten och utredningar, bl.a. Utredningen om förstärkt skydd för personer som utsätts för hot eller förföljelse.

Utskottet

Som ovan nämnts behandlade utskottet motsvarande eller liknande motionsyrkanden som vissa av de nu aktuella i 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena. Det motiverades bl.a. med att utskottet inte var berett att föregripa utredningsarbetet med lagstiftningen om besöksförbud. Inte heller ville utskottet föregripa pågående arbete inom polisorganisationen med uppgradering av trygghetspaketet (se vidare bet. 2005/06:JuU18 s. 14 f. och s. 39 f.). I 2005 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer såg utskottet positivt på att hotade kvinnor fortsättningsvis erbjuds pepparsprej genom polisens försorg (bet. 2004/05:JuU18 s. 10 f.).

Utskottet kan konstatera att det alltjämt pågår utredningsarbete kring frågor om besöksförbud och andra brottsförebyggande åtgärder. Utredningen om förstärkt skydd för personer som utsätts för hot eller förföljelse har ett omfattande uppdrag. Vidare har det inom polisorganisationen satts i gång ett projekt i syfte att långsiktigt minska brottslighet i nära relationer. Utskottet välkomnar detta arbete, inte minst att frågan om att tillhandahålla pepparsprej åt hotade personer uppmärksammas inom ramen för det nämnda projektet. I sammanhanget vill utskottet betona det angelägna i att

vetenskapligt grundande hot- och riskbedömningar kommer till användning på alla polismyndigheter. Utskottet förutsätter att detta uppmärksammas i det fortsatta arbetet.

Sammanfattningsvis framstår något uttalande av riksdagen i de nu aktuella frågorna inte som påkallat. Utskottet avstyrker motionerna Ju221, Ju235, Ju331, Ju375, Ju381, Ju393 och Ju394 samt motionerna Ju316, Ju341 och So379 i nu behandlade delar.

Särskilda brottsoffergrupper

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden om åtgärder till förmån för särskilda grupper av brottsoffer. Det handlar bl.a. om åtgärder för att stötta och skydda våldsutsatta kvinnor och barn. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. Det sker bl.a. med hänvisning till genomförda åtgärder och pågående arbete.

Jämför reservationerna 8 (s, v), 9 (s), 10 (v), 11 (s, v, mp), 12 (mp), 13 (v) och 14 (mp).

Några motionärer har uppmärksammat frågor om åtgärder av skilda slag till förmån för särskilda grupper av brottsoffer, bl.a. våldsutsatta kvinnor och barn.

Kvinnor och barn

Årliga skrivelser om åtgärder mot våld mot kvinnor och barn

I motion Ju368 (s) begär man att regeringen överlämnar en årlig skrivelse till riksdagen med en redovisning av genomförda, pågående och planerade åtgärder från samhällets sida i kampen mot våld mot kvinnor. I motion Ju369 (s) efterfrågar samma motionärer en motsvarande skrivelse när det gäller våld och övergrepp mot barn.

Det kan konstateras att uppgifter om samhällets åtgärder för att på olika sätt hjälpa och stötta brottsoffer, bl.a. våldsutsatta kvinnor och barn, har redovisats i olika propositioner och skrivelser på skilda politikområden, bl.a. på det jämställdhetspolitiska området. Liknande redovisningar torde bli aktuella även i framtiden.

Som exempel kan nämnas den redovisning av insatser för att motverka mäns våld mot kvinnor som finns i propositionen Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken (prop. 2005/06:155). Vidare kan nämnas propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvin-

nor (prop. 2006/07:38). Den propositionen innehåller regeringens redogörelse för olika insatser på socialtjänstens område för främst våldsutsatta kvinnor.

Redogörelser för åtgärder rörande brottsoffer förekommer även i andra sammanhang, bl.a. i budgetpropositionen. I budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1, utg.omr. 4) gjorde regeringen uttalanden om politikens inriktning inom politikområdet. Vidare gjorde regeringen uttalanden om mål för olika verksamhetsområden där bl.a. arbetet med brottsofferfrågor berördes. I budgetpropositionen gjorde regeringen också en uppföljning av resultatet av det gångna årets verksamhet inom de olika verksamhetsområdena för rättsväsendets myndigheter, såsom reparativ och annan brottsofferrelaterad verksamhet. I sitt betänkande med anledning av propositionen ställde sig utskottet bakom regeringens överväganden (bet. 2006/07:JuU1).

Också uppgifter i årsredovisningarna från respektive myndighet inom rättsväsendet utgör informationskällor i den resultatuppföljning som riksdagen och regeringen gör i anslutning till budgetbehandlingen, t.ex. när det gäller brottsofferrelaterat arbete.

Vidare redovisas pågående och planerade åtgärder på området i form av återrapporteringskrav och uppdrag i de regleringsbrev till myndigheterna som regeringen beslutar när budgetpropositionen har antagits. Uppgifter om åtgärder finns också bl.a. i regeringens direktiv till statliga utredningar på området.

Genom handlingsplaner kan regeringen redovisa sin syn på hur en viss fråga bör hanteras. Som exempel kan nämnas regeringens uttalade avsikt i budgetpropositionen för år 2007 att återkomma med en nationell handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Handlingsplaner mot mäns våld mot kvinnor finns även på kommunal nivå (prop. 2006/07:38 s. 20 f.)

Slutligen kan nämnas att utskottets återkommande betänkanden, bl.a. om våldsbrott och brottsoffer, regelmässigt innehåller uppgifter om brottsofferarbete rörande kvinnor och barn.

Utskottet kan mot den angivna bakgrunden inte se något påtagligt behov av årliga regeringsskrivelser på de nu aktuella områdena. Utskottet avstyrker motionerna Ju368 och Ju369.

Skyddsänglar i den aviserade nationella handlingsplanen mot våld mot kvinnor.

Motionärerna bakom motion Ju280 (m) menar att möjligheten att införa s.k. auktoriserade skyddsänglar i den kommande nationella handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor bör undersökas. Med begreppet skyddsängel avser motionärerna en särskild myndighetsperson som ska hjälpa och stötta personer som lever med skyddad identitet.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2007 angett som sin avsikt att återkomma med förslag till en nationell handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor (prop. 2006/07:1, utg.omr. 4, s. 34).

Framtagandet av handlingsplanen bereds inom Regeringskansliet (Integrations- och jämställdhetsdepartementet samordnar arbetet inom Regeringskansliet). Handlingsplanen beräknas kunna presenteras under hösten 2007.

Utskottet vill inte föregripa arbetet med att ta fram den berörda handlingsplanen. Utskottet avstyrker motion Ju280.

Utvärdering av kvinnofridsreformen m.m.

I motion Ju203 (m) begärs en uppföljning av sådan lagstiftning som syftar till att skydda kvinnor och barn mot hot och våld. I motion Ju251 (s) efterfrågas en utvärdering av den s.k. kvinnofridsreformen, och i motion Ju345 (s) begärs en uppföljning av hur enskilda myndigheter lever upp till sitt ansvar för att uppnå kvinnofrid. I motion A272 (s) framhålls vikten av att lagreglerna om kvinnofrid stärks. Betydelsen av att åtgärder vidtas mot våld mot kvinnor i Västsverige är en fråga som lyfts fram i motion Ju351 (fp).

I några motioner uppmärksammas brottet grov kvinnofridskränkning särskilt. Sålunda vill motionärerna bakom motion Ju390 (s) att det görs en översyn av brottet grov kvinnofridskränkning. Enligt motion Ju351 (fp) bör straffminimum för grov kvinnofridskränkning höjas.

Kvinnofridsreformen kallas den handlingsplan mot våld mot kvinnor som kom till stånd i slutet av 1990-talet genom regeringens proposition Kvinnofrid (prop. 1997/98:55). Reformen innebar ett omfattande åtgärdsprogram för att motverka mäns våld mot kvinnor. Propositionen Kvinnofrid innehöll förslag till åtgärder mot våld mot kvinnor, prostitution och sexuella trakasserier i arbetslivet. Utskottet behandlade förslagen i betänkandet Kvinnofrid (bet. 1997/98:JuU13). I enlighet med ett förslag i propositionen infördes i 4 kap. brottsbalken en ny paragraf, 4 a §, med bestämmelser om brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Paragrafen fick en ny lydelse den 1 januari 2000 (prop. 1998/99:145, bet. 1999/2000:JuU3, rskr. 22, SFS 1999:845). För en beskrivning av innehållet i de nämnda straffbestämmelserna hänvisas till 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer (bet. 2005/06:JuU18 s. 17 f.).

Utredningen om kvinnofridsuppdragen överlämnade i december 2004 betänkandet Slag i luften – En utredning om myndigheter, mansvåld och makt (SOU 2004:121). Betänkandet innehöll förslag till åtgärder i syfte att institutionalisera och systematisera arbetet med att motverka mäns våld mot kvinnor. I utredningens uppdrag låg att följa upp och ur ett könsmaktsperspektiv utvärdera de myndighetsgemensamma uppdrag och de uppdrag till enskilda myndigheter som gavs i samband med propositionen Kvinnofrid.

Förslagen i betänkandet Slag i luften behandlades våren 2006 i propositionen Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken (prop. 2005/06:155). I propositionen konstaterades att en rad åtgärder hade vidtagits för att motverka mäns våld mot kvinnor sedan utredningen om kvinnofridsuppdragen lämnat sina förslag. Propositionen innehåller en redovisning av dessa åtgärder (se vidare a. prop. s. 68 f. och s.

160 f.). Enligt propositionen utgör mäns våld mot kvinnor ett allvarligt samhällsproblem som inte har minskat i omfattning. Det är angeläget att det arbete som tog sin början med propositionen Kvinnofrid fortsätter med oförminskad styrka, angavs det i propositionen (a. prop. s. 65).

Utskottet har tidigare behandlat motsvarande eller liknande motionsyrkanden, senast i 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer (bet. 2005/06:JuU18 s. 18 f.) Där angavs bl.a. att Justitiedepartementet planerade att under år 2006 inleda en översyn av kvinnofridslagstiftningen. Utskottet avstyrkte de då aktuella motionsyrkandena med motiveringen att denna planerade översyn inte borde föregripas.

Som ett första steg i en utvärdering har regeringen den 14 december 2006 gett Åklagarmyndigheten i uppdrag att kartlägga domstolarnas straffmätning och påföljdsval i mål om brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning (dnr Ju2006/10199/L5). Uppdraget innebär en utvidgning av ett tidigare uppdrag till Åklagarmyndigheten. Enligt det tidigare uppdraget, som gavs genom ett regeringsbeslut den 8 december 2005, ska Åklagarmyndigheten kartlägga domstolarnas straffmätning och påföljdsval i mål om brotten misshandel, grov misshandel, olaga hot, grovt olaga hot samt rån och grovt rån (dnr Ju2005/11083/L5). Uppdraget ska i alla delar redovisas senast den 27 april 2007.

Utskottet ser positivt på att regeringen har inlett arbetet med att göra en översyn av kvinnofridslagstiftningen. Det saknas anledning för utskottet att föregripa utfallet av detta arbete. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Ju203, Ju251 och Ju390 samt motionerna Ju345, Ju351 och A272 i nu behandlade delar.

Kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor

I motion Ju256 (v) begärs en utredning i syfte att göra en nationell beräkning av kostnaderna för mäns våld mot kvinnor.

I Socialstyrelsens rapport Kostnader för våld mot kvinnor – En samhälls-ekonomisk analys från december 2006 finns bl.a. ett avsnitt om omfattningen av våldet mot kvinnor i nära relationer och ett avsnitt med beräkningar av samhällets kostnader med anledning av detta våld. Mot bakgrund av antaganden och i många fall stor osäkerhet uppskattas i rapporten de samhällsekonomiska kostnaderna till mellan 2,7 miljarder och 3,3 miljarder kronor varje år. Beräkningarna gäller direkta och indirekta kostnader för olika samhällssektorer. Svårigheterna att beräkna kostnaderna har enligt rapporten varit många. Vissa beräkningar är osäkrare än andra, och flera aspekter har inte varit möjliga att inkludera.

Enligt utskottet får motionsyrkandet anses tillgodosett genom den rapport som Socialstyrelsen har utarbetat. Utskottet avstyrker följaktligen motion Ju256 i nu behandlad del.

Äldre kvinnor

Enligt motion Ju223 (s) bör våld mot äldre kvinnor uppmärksammas mer.

Brottsoffermyndigheten publicerade i oktober 2001 rapporten Ofrid? Våld mot äldre kvinnor och män – en omfångsundersökning i Umeå kommun. Undersökningen visade bl.a. att 16 % av de äldre kvinnorna och 13 % av de äldre männen hade utsatts för någon form av våld eller övergrepp vid något tillfälle efter att de fyllt 65 år.

Nationellt råd för kvinnofrid, som överlämnade sin slutrapport Råd för kvinnofrid till regeringen i juni 2003, anförde bl.a. följande. Våld mot äldre kvinnor kan ta sig olika uttryck. Mest uppmärksammat är våld och övergrepp i samband med väskryckningar och inbrott i bostad samt våld och övergrepp i äldreomsorgen. Det våld mot äldre kvinnor som uppmärksammas minst är våldet i nära relationer. Förövaren är ofta en manlig familjemedlem, make eller son. Genom att kvinnan sällan söker hjälp eller själv anmäler misshandeln, rymmer data om äldre kvinnor med allra största sannolikhet ett stort mörkertal. Rådet gav i mars 2002 ut skriften Han var väl inte alltid så snäll – Våld mot äldre kvinnor.

Regeringen uttalade i propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38 s. 19) att regeringen avser att besluta om ett statligt stimulansbidrag för att utveckla kvaliteten inom vården och omsorgen om de äldre som bl.a. kan användas till förebyggande hembesök. Vid sådana hembesök kan personal från såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård uppmärksamma hot och våld samt ge stöd och information om vilken hjälp som finns att få. Ett ökat stöd till anhöriga med avlastning och utbildning kan också bidra till att stödja utsatta kvinnor.

Regeringen har den 18 januari 2007 gett Socialstyrelsen i uppdrag att för år 2007 besluta om och fördela stimulansbidrag för att stödja kommuner och landsting i deras arbete med att utveckla vården och omsorgen om äldre personer (dnr S2006/9173/ST och S2007/515/ST [delvis]).

Regeringen har vidare den 1 mars 2007 tillkallat en särskild utredare för att lägga fram förslag om en värdighetsgaranti för vård och omsorg om äldre kvinnor och män. Värdighetsgarantin ska syfta till att tydliggöra för alla vad äldreomsorgen ska erbjuda och vad de äldre och deras anhöriga kan förvänta sig när de behöver äldreomsorg. Målet är att skapa förutsättningar för en ökad samsyn om det kvalitativa innehållet i vård och omsorg för äldre. Utredaren ska lämna sitt slutbetänkande senast den 31 mars 2008 (dir. 2007:25).

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om äldre och funktionshindrade brottsoffer, bl.a. i 2005 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer (bet. 2004/05:JuU18 s. 24 f.). Utskottet delade då motionärernas oro för äldre och funktionshindrade brottsoffer och anförde att mörkertalen i fråga om den brottslighet som dessa grupper utsätts för sannolikt är höga, vilket understryks i rapporter och undersökningar på området. Utskottet framhöll att kommunerna har i sammanhanget ett stort ansvar för att dessa utsatta gruppers situation uppmärksammas, bl.a. mot

bakgrund av att kommunerna är huvudmän för den vård och omsorg som ges dessa grupper. Utskottet utgick från att den kunskap som bl.a. de ovan redovisade rapporterna innehåller kommer till nytta.

Utskottet välkomnar att regeringen har uppmärksammat frågor om att motverka våld mot äldre personer inom ramen för arbetet med att utveckla kvaliteten inom vården och omsorgen om de äldre. Syftet med motionskravet får anses tillgodosett. Utskottet avstyrker motion Ju223.

Barn som bevittnat våld

I motionerna Ju316 (mp) och Ju344 (s) begärs att barn som bevittnat våld mot någon nära anhörig ska betraktas fullt ut som brottsoffer och bl.a. ges ställning av målsägande i en brottmålsprocess.

Till följd av förslag i propositionen Barn som bevittnat våld slås det numera fast i socialtjänstlagen (2001:453) att barn som bevittnar våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott. Barn som bevittnar ett brott som är ägnat att skada barnets trygghet och tillit i förhållande till en närstående person har också rätt till brottsskadeersättning från staten. Lagändringarna trädde i kraft den 15 november 2006 (prop. 2005/06:166, bet. JuU19, rskr. 293, SFS 2006:932–2006:936).

Brottsoffermyndigheten ska enligt sitt regleringsbrev avseende år 2007 redovisa erfarenheterna från hanteringen av brottsskadeersättning till barn som bevittnat våld.

Enligt 20 kap. 8 § rättegångsbalken är målsägande den mot vilken ett brott är begånget eller som därav blivit förnärad eller lidit skada.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om barns processuella ställning i de nu aktuella fallen. Detta skedde senast våren 2006, i anslutning till utskottets behandling av förslagen i den ovan nämnda propositionen Barn som bevittnat våld (bet. 2005/06:JuU19 s. 13 f.). Utskottet redogjorde då för sina tidigare uttalanden i frågan. Dessa gick i huvudsak ut på att utskottet inte ville utvidga målsägandebegreppet i de fall ett barn inte direkt utsatts för någon brottslig gärning. Utskottet hänvisade också till att regeringen i propositionen gjorde bedömningen att ett barn som bevittnat men inte direkt utsatts för ett brott inte bör ges de processuella befogenheter som är förenade med målsägandeställning. Utskottet vidhöll sin uppfattning i frågan och var således, i likhet med regeringen, inte berett att förespråka en ändring av den nuvarande processrättsliga systematiken.

Utskottet är inte heller i detta sammanhang berett att ta initiativ till en förändring av målsägandebegreppet. Sålunda avstyrker utskottet motion Ju344 och motion Ju316 i nu behandlad del.

Andra grupper

HBT-personer

I motion Ju256 (v) begärs att ett handlingsprogram för stöd och hjälp åt HBT-personer som utsätts för partnervåld tas fram. I motion Ju316 (mp) framhålls betydelsen av att våldsutsatta i samkönade relationer får samma rätt till skydd och stöd som olikkönade par har.

Regeringen framhöll i propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) i korthet bl.a. att våld i samkönade relationer också är ett allvarligt samhällsproblem. Socialtjänsten har samma ansvar för kvinnor som utsätts för våld i en nuvarande eller före detta samkönad relation som för våldsutsatta heterosexuella kvinnor. Män som utsätts för våld i en relation är, oavsett om relationen är samkönad eller inte, brottsoffer på samma sätt som våldsutsatta kvinnor. Socialtjänstens ansvar omfattar även dem. De män som uppsöker hjälp är dock enligt regeringen få i jämförelse med det antal kvinnor som söker hjälp (a. prop. s. 10).

I sammanhanget kan nämnas att regeringen i budgetpropositionen för år 2007 har aviserat särskilda medel för att på olika sätt förstärka och utveckla brottsofferverksamheten för HBT-personer (utg.omr. 9).

Utskottet anser att HBT-personer som utsatts för brott i en nära relation självklart måste betraktas som brottsoffer och få motsvarande stöd och skydd som personer i olikkönade relationer i liknande situationer. Utskottet konstaterar också att flera andra åtgärder har vidtagits eller är på gång för att öka rättstryggheten för HBT-personer. Något riksdagsuttalande med anledning av motionerna framstår inte som erforderligt. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Ju256 och Ju316 i nu behandlade delar.

Prostituerade män

I motion Ju376 (fp) framhålls vikten av att de prostituerade männen situation uppmärksammas i kampen mot prostitution.

Enligt 6 kap. 11 § första stycket brottsbalken döms den som skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning för *köp av sexuell tjänst* till böter eller fängelse i högst sex månader. Detta gäller, enligt paragrafens andra stycke, även om ersättningen har utlovats eller getts av någon annan.

När utskottet i 2007 års betänkande om straffrättsliga frågor behandlade motionsyrkanden om skärpning av straffet för köp av sexuella tjänster angav utskottet bl.a. att Socialstyrelsen har påbörjat en ny kartläggning av prostitutionen i Sverige. Utskottet avstyrkte de då behandlade motionsyrkandena med motiveringen att arbetet med en handlingsplan för att bekämpa människohandel och prostitution samt den aviserade uppföljningen av den nya sexualbrottslagstiftningen inte borde föregripas (bet. 2006/07:JuU9 s. 26 f.).

Utskottet har inhämtat att regeringen har för avsikt att under år 2007 påbörja ett arbete med en utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst. Utskottet har vidare inhämtat att Socialstyrelsens kartläggning av prostitutionen i Sverige avses att presenteras under år 2007.

Utskottet vill inte föregripa det aviserade arbetet med en utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst, och avstyrker motion Ju376 i nu behandlad del.

Företagare

I motion Ju310 (fp) understryks att samhällets stödåtgärder även måste omfatta den som i sitt arbete eller företag blivit brottsoffer.

Utskotten behandlade och avstyrkte motsvarande motionsyrkande i 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer (bet. 2005/06:JuU18 s. 34). Utskottet redogjorde då bl.a. för att handeln, anställda och Polisen har tagit fram åtgärdsprogrammet ”Skydd mot rån i handeln”. Programmet syftar bl.a. till att begränsa pengars tillgänglighet för tillgrepp och att förebygga att personal inom handeln kommer till skada i samband med rån. Utskottet hade ingen annan uppfattning än motionärerna om vikten av att den hjälp och det stöd som samhället ger brottsoffer även kommer brottsut-satta företagare till del. Enligt utskottet behövdes dock inte något riksdagsuttalande om detta.

Utskottet, som inte har ändrat uppfattning i frågan, avstyrker motion Ju310 i nu behandlad del.

Myndigheternas insatser

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden som främst är inriktade på polisens och åklagarnas arbete för att på olika sätt skydda och hjälpa brottsoffer. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden med hänvisning till vidtagna åtgärder och pågående arbete.

Jämför reservationerna 15 (v), 16 (s, v), 17 (s, v), 18 (s), 19 (s), 20 (v), 21 (s, v) och 22 (mp).

Organisatoriska frågor

Familjevåldsenheter m.m.

I motion Ju371 (fp) föreslås inrättandet av en nationell resursenhet för bekämpning av våldsbrott mot barn samt att fler barnutredare utbildas. I motion Ju341 (v) förespråkas att det inrättas familjevåldsenheter i hela Sverige. I motion Ju210 (fp) begärs inrättandet av specialisttjänster inom Åklagarmyndigheten för arbete med familjerelaterade våldsbrott.

I motion Ju321 (kd) framhålls vikten av att polisen tar större hänsyn till barn i familjer där mannen utövat våld, och i motion So267 (s) begärs att ett barnperspektiv läggs på utredningar om mäns våld mot kvinnor m.m.

Det kan konstateras att vissa åklagarkammare och polismyndigheter har inrättat s.k. familjevåldsenheter i vilka åklagare och särskilt utbildade poliser ingår.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 4 s. 28) att den avser att med befintlig verksamhet som förebild ta initiativ till att s.k. familjevåldsenheter inrättas i sådan omfattning att de finns tillgängliga för hela befolkningen. I regleringsbrevet avseende polisorganisationen för år 2007 har regeringen givit Rikspolisstyrelsen i uppdrag att efter samråd med Åklagarmyndigheten säkerställa att det inom varje polismyndighet finns tillgång till kvalificerad kompetens att förebygga och utreda mäns våld mot kvinnor och våld riktat mot barn, t.ex. i form av särskilda familjevåldsenheter med ett nära samarbete med åklagare, socialtjänst m.fl.

I regleringsbrevet anges vidare att Rikspolisstyrelsen ska vidta åtgärder för att säkerställa att all personal som utreder ärenden med barn som utsatts för brott genomgår för arbetsuppgifterna särskilt anpassad utbildning. Av redovisningen ska särskilt framgå på vilket sätt utbildningen kvalitetssäkras, hur kunskapskontroll efter genomgången utbildning sker och hur den enskildes kompetens bibehålls över tid. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2007.

Åklagarmyndigheten anger i budgetunderlaget för åren 2008–2010 att myndigheten strävar efter att om nya resurser tilldelas inrätta 25 nya speciallisttjänster på familjevåld och sexualbrott i syfte att på alla allmänna åklagarkammare kunna ha en sådan specialist. Redan under år 2006 inrättades 12 sådana speciallisttjänster. Specialisterna ska enligt Åklagarmyndigheten kunna koncentrera sina insatser på bekämpningen av familjevåld och sexualbrott och ha möjlighet att stödja såväl andra åklagare inom kammaren som polisen. Specialiståklagarna för bekämpningen av familjevåld och sexualbrott kan enligt Åklagarmyndigheten med fördel arbeta tillsammans med andra åklagare och särskilt utbildade poliser i en familjevåldsgroup.

Utskottet ställer sig bakom regeringens initiativ i syfte att inrätta fler familjevåldsenheter och säkerställa rätt kompetens hos dem som utreder ärenden med brottsutsatta barn. Arbetet med dessa angelägna frågor bör inte föregripas. Med detta avstyrker utskottet motionerna Ju210 och Ju321 samt motionerna Ju341, Ju371 och So267 i nu behandlade delar.

Barnahus

I motion Ju294 (m) vill man att s.k. barnahus inrättas vid rättsliga processer i fall där barn har utsatts för våld. Enligt motion Ju258 (s) bör det beslutas om bidrag till inrättande och drift av fler barnahus. I motion Ju371 (fp) begärs att barnahus inrättas i hela Sverige. Enligt motionerna Ju318 (s) och Ju373 (s) bör barnahus inrättas i alla län, och enligt motion

Ju341 (v) bör så ske i alla större kommuner. I motion Ju371 (fp) förespråkas att ett barnahus inrättas i Västmanland, och i motion Ju261 (fp) att ett sådant inrättas i Örebro län.

Regeringen gav våren 2005 Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen i uppdrag att medverka till etablering av fler försöksverksamheter med samverkan under gemensamt tak vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för allvarliga brott som t.ex. sexuella övergrepp och misshandel (s.k. barnahus). Syftet med uppdraget är bl.a. att bättre anpassa de utredningar som görs i samband med att det uppstår misstanke om att ett barn har utsatts för brott. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2008 (dnr Ju2005/1181/KRIM). En första delrapport rörande verksamheten med barnahus lämnades till regeringen den 15 juni 2006. I delrapporten konstateras bl.a. att försöksverksamhet med barnahus har kommit i gång på sex orter i Sverige, nämligen Malmö, Göteborg, Linköping, Stockholm, Sundsvall och Umeå. Verksamheten på de sex orterna har dock kommit olika långt i sin etablering och utbyggnad. I rapporten anges bl.a. att det framkommer tydligt i alla försöksverksamheter att det är socialtjänsten på orten som hittills varit mest aktiv i uppbyggandet av verksamheten.

Utskottet vill understryka sin positiva syn på konceptet barnahus och hoppas att den pågående försöksverksamheten kommer att kunna ligga till grund för inrättande av ytterligare sådana. Mot bakgrund av det pågående arbetet framstår ett uttalande av riksdagen i denna fråga inte som påkallat. Utskottet avstyrker motionerna Ju258, Ju261, Ju294, Ju318 och Ju373 samt motionerna Ju341 och Ju371 i nu behandlade delar.

Övriga frågor

Polisens nationella handlingsplan för brottsofferarbete

I motion Ju320 (kd) begärs en uppföljning och utvärdering av Rikspolisstyrelsens nationella handlingsplan om brottsofferarbetet inom Polisen.

I anslutning till antagandet av regeringens proposition Stöd till brottsoffer (prop. 2000/01:79) gav regeringen i juni 2001 ett stort antal myndigheter olika uppdrag i syfte att förverkliga regeringens intentioner. Bland annat gavs Rikspolisstyrelsen och Riksåklagaren i uppdrag att upprätta handlingsplaner för hur myndigheterna i fortsättningen avser att arbeta för att se till att berättigade krav på myndigheterna från brottsoffer uppfylls. Rikspolisstyrelsen redovisade i sin handlingsplan ett antal konkreta åtgärder avseende det fortsatta brottsofferarbetet inom polisen. Det rör bl.a. åtgärder för att förbättra samverkan mellan polismyndigheterna och andra myndigheter och organisationer, bättre rutiner för hot- och riskbedömningar, åtgärder för att säkerställa en effektiv förundersökningsledning samt åtgärder för att säkerställa att brottsoffer får relevant, begriplig och fortlöpande information i det egna ärendet.

Enligt regleringsbrevet avseende polisorganisationen för år 2006 skulle Rikspolisstyrelsen bl.a. redogöra för hur den nationella handlingsplanen för brottsoffrarbete används av polismyndigheterna. I Polisens årsredovisning för år 2006 anges bl.a. att polismyndigheterna under året har vidtagit åtgärder av olika slag för att på ett bättre sätt bemöta och ta hand om brottsoffer. Polismyndigheterna har också förbättrat kunskapen om och informationen till dem som har drabbats av brott. Olika utbildningar om brottsoffers reaktioner och behov har genomförts. Enligt årsredovisningen uppger polismyndigheterna sammanfattningsvis att Rikspolisstyrelsens nationella handlingsplan för brottsoffrarbetet inom Polisen i huvudsak ligger till grund för det brottsofferstödande arbetet. Rikspolisstyrelsen bedömer att Polisens arbete med brottsoffer är fortsatt tydligt prioriterat hos polismyndigheterna och att området utvecklats positivt, men att det fortfarande återstår en hel del arbete. Utvecklingen vid polismyndigheterna går mot att skapa särskilda funktioner med uppgift att förbättra brottsofferstödet och att utveckla samverkan med externa aktörer. Rikspolisstyrelsen kommer enligt årsredovisningen att verka för att denna utveckling fortsätter.

Information till brottsoffer

Enligt motion Ju276 (s) bör säkerställas att polisen uppfyller sin skyldighet att lämna information till brottsoffer, och enligt motion U294 (fp) bör polisens information till offer för hatbrott på grund av sexuell läggning eller könsidentitet förbättras. I motion Ju269 (m) förespråkas att åklagarnas information till målsäganden förbättras.

Mer specifika bestämmelser om polisens och åklagarnas informations- skyldighet gentemot brottsoffer finns i 13 a–14 §§ förundersökningskungörelsen (1947:948). Reglerna är utformade så att viss information till brottsoffer alltid ska lämnas, medan annan information ska lämnas på offrets begäran. Genom ändringar som gjordes i 13 a § förundersökningskungörelsen år 2001 förstärktes målsägandens rätt till information om rättshjälp och information om möjligheten att få hjälp från stödperson, myndigheter och brottsofferorganisationer (SFS 2001:232).

Enligt regleringsbrevet avseende polisorganisationen för år 2006 skulle Rikspolisstyrelsen bl.a. redogöra för hur den nationella handlingsplanen för brottsoffrarbete används av polismyndigheterna. I polisens årsredovisning för år 2006 anges bl.a. att polismyndigheterna har förbättrat informationen till dem som har drabbats av brott.

Inom ramen för ett projekt vid Rikspolisstyrelsen med syfte att utveckla polisens brottsofferstödande verksamhet har en handledning för att förbättra stödet till offer för homofobiska brott utarbetats.

Utredningen om målsägandebiträde har i sitt betänkande Målsägandebiträdet – Ett aktivt stöd i rättsprocessen (SOU 2007:6) lämnat flera förslag, bl.a. att information om målsägandebiträde som regel ska ges redan i sam-

band med polisanmälan och att åklagaren ska kontrollera huruvida sådan information har lämnats. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Brottsoffermyndigheten fick i sitt regleringsbrev för år 2006 i uppdrag att upprätta en brottsofferportal. Genom brottsofferportalen ska brottsoffer enkelt kunna få tydlig information om sina rättigheter och möjligheter till stöd och hjälp samt annan relevant information. I uppdraget ingår även att upprätta en webbsida med samlad information om sexuella övergrepp m.m. Uppdraget har redovisats i oktober 2006. Brottsofferportalen kommer att vara klar i april 2007.

Regeringen angav i budgetpropositionen för år 2007 att alla myndigheter inom rättsväsendet har ansvar att ge tydlig information till brottsoffer. Brottsoffersamordnaren vid polisen och även den brottsofferportal som Brottsoffermyndigheten håller på att bygga upp kommer att utgöra viktiga informationskällor för brottsoffer. Det är också viktigt med samarbete och samverkan mellan myndigheterna men även mellan myndigheter och de ideella krafterna, anförde regeringen (prop. 2006/07:1 utg.omr. 4 s. 35).

Enligt regleringsbrevet avseende polisorganisationen för år 2007 ska Rikspolisstyrelsen vidta åtgärder för att säkerställa att det inom varje polismyndighet finns tillgång till kvalificerad kompetens att ge brottsoffer relevant information om de insatser som finns tillgängliga för brottsoffer i samhället.

Kontaktperson för brottsoffer

I motion Ju341 (v) begärs att våldsutsatta kvinnor ska ha rätt till särskilda kontaktpersoner inom polis och socialtjänst.

I Polisens årsredovisning för år 2006 anges bl.a. att utvecklingen vid polismyndigheterna går mot att skapa särskilda funktioner med uppgift att förbättra brottsofferstödet och att utveckla samverkan med externa aktörer. Rikspolisstyrelsen kommer att verka för att denna utveckling ska fortsätta.

I budgetpropositionen för år 2007 angav regeringen att det bör finnas en samordnande funktion vid Polisen som har ansvar för att brottsoffer får det stöd och den hjälp som krävs i det enskilda fallet (prop. 2006/07:1 utg.omr. 4 s. 34).

Enligt regleringsbrevet avseende polisorganisationen för år 2007 ska Rikspolisstyrelsen vidta åtgärder för att säkerställa att det inom varje polismyndighet finns tillgång till kvalificerad kompetens att ge brottsoffer relevant information om de insatser som finns tillgängliga för brottsoffer i samhället.

Brottsutredningsgaranti

För att öka brottsoffers möjligheter att få ett polisanmält brott, t.ex. en våldtäkt, uppkälat bör man enligt motion Ju274 (m) införa en s.k. brottsutredningsgaranti som innebär att ett brottsoffer ska ha rätt till skadestånd från staten, om ett brott inte utreds och vissa förutsättningar är för handen.

Under år 2004 genomförde Rikspolisstyrelsen tillsammans med Åklagarmyndigheten en inspektion gällande polismyndigheternas handläggning av våldtäktsärenden där brottsoffret är över 15 år. I en rapport som publicerades i april 2005 lyftes särskilt vikten av att ”vända på alla stenar”, dvs. att verkligen se till att man vidtar alla utredningsåtgärder som är möjliga att använda i det konkreta ärendet, fram.

I Polisens årsredovisning för år 2006 anges vidtagna åtgärder med anledning av inspektionen. Bland annat har rikspolischefen under det sista kvartalet år 2006 besökt nio polismyndigheter för att bl.a. följa upp den genomförda inspektionen. Vid besöken har diskussioner kring våldtäktsinspektionen och dess rapport förts. Frågor som belysts är rapporten och dess förankring i polismyndigheterna och hur slutsatserna i inspektionen har påverkat myndigheternas arbete. Rikspolischefen har under besöken fört en dialog med anställda på olika nivåer och med olika funktioner för att få en bred bild av inspektionens genomslag.

Ett stort antal polismyndigheter har tillsammans med respektive åklagarkammare genomfört fortsatta utbildningsåtgärder och andra utvecklingsinsatser för att bl.a. fokusera ytterligare på bättre förstahandsåtgärder och andra åtgärder som syftar till att effektivisera och förbättra utredningarnas kvalitet.

Riksåklagaren och rikspolischefen beslutade i augusti 2006 om en uppföljande granskning av brottsutredningar avseende våldtäkt och grov våldtäkt där brottsoffret är över 15 år. Inspektionsrapporten presenterades i mars 2007 (ÅM 2006/4382, RPS Co-128-4152/06). Vid inspektionen granskades sammanlagt 74 ärenden vid olika polismyndigheter och åklagarkammare. Bland de redovisade iakttagelserna kan nämnas att ett antal ärenden av mycket hög kvalitet iaktogs samt att företrädare för polis och åklagare framhöll värdet av den fördjupade samverkan som utvecklats bl.a. i dessa ärenden.

Genomströmningstider i brottmål

Enligt motion Ju345 (s) bör försöket inom rättsväsendet med snabb lagföring av kvinnofridsbrott utredas.

Tingsrätt och åklagare har genom en särskild lag – lagen (2004:505) om försöksverksamhet med snabbare handläggning av brottmål – getts möjlighet att delge stämningar och andra handlingar i brottmål genom förenklad delgivning. Försöksverksamheten syftar till att förkorta genomströmningstiderna i brottmål. Härutöver kan nämnas att Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum i Göteborg har tagit fram handböcker för handläggningen av ärenden som rör bl.a. fridskränkningens brotten samt att Rikspolisstyrelsen beslutat direktiv till ett projekt om brott i nära relationer (dnr POA-428-1031/07).

Samverkan mellan myndigheter

I motion Ju316 (mp) efterfrågas bättre rättsmedicinskt samarbete för att öka rättssäkerheten för brottsutsatta kvinnor, och i motion So379 (kd) framhålls vikten av samverkan mellan polis, socialtjänst och kvinnojourer för att öka anmälningsbenägenheten efter en våldtäkt.

Regeringen gav i juni 2004 en särskild utredare i uppdrag att se över bl.a. hur den som utsatts för ett sexuellt övergrepp upplever brottsutredningen och den fortsatta rättsprocessen och ge förslag på vad som kan göras för att minska påfrestningarna på målsäganden i hela rättsprocessen med bibehållna krav på rättssäkerhet (dnr Ju2004/5535/P). Utredaren, som benämnde uppdraget Sexualbrottsofferutredningen, överlämnade i november 2005 promemorian Anmälan och utredning av sexualbrott – Förslag på förbättringar ur ett brottsofferperspektiv (Ju 2004:1). I promemorian lämnas flera förslag i syfte att minska påfrestningarna på offer för sexualbrott. Bland annat föreslås att Rikspolisstyrelsen, Rikskvinnocentrum och länsstyrelserna får i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer att användas inom myndigheterna för att ställa frågor om sexuellt våld. Vidare föreslås att berörda myndigheter får i uppdrag att ta fram ett nationellt program om samverkan mellan myndigheter och ideella organisationer till stöd för sexualbrottsoffer. I promemorian föreslås också en bestämmelse i förundersökningskungörelsen om att en förundersökning som avser sexualbrottmål ska, i likhet med vad som gäller för ärenden om misshandel m.m. av barn, bedrivas särskilt skyndsamt och beslut i åtalsfrågan fattas så snart det kan ske. Promemorian bereds inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Brottsoffermyndigheten har i sitt regleringsbrev för år 2006 fått i uppdrag bl.a. att, i enlighet med vad som föreslås i betänkandet En översyn av Brottsoffermyndigheten (SOU 2004:61), i samverkan med andra berörda aktörer ta fram ett nationellt samordningsprogram för brottsofferfrågor. Mot bakgrund av vad som föreslås i Sexualbrottsofferutredningens promemoria ska en särskild del av samordningsprogrammet omfatta arbetet med sexualbrottsoffer. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2007.

Regeringen har i februari 2007 beslutat att Nationellt kunskapscentrum för frågor om mäns våld mot kvinnor vid Uppsala universitet ska utarbeta ett nationellt program för hälso- och sjukvården avseende omhändertagande av offer för sexualbrott. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2008.

Utskottet

Utskottet behandlade motionsyrkanden motsvarande eller liknande vissa av de nu aktuella i 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer (bet. 2005/06:JuU18 s. 24 f.). Utskottet underströk då på nytt hur viktiga polisens insatser och arbetsmetoder är för att bekämpa våld mot kvinnor. Detsamma gäller för åklagarna. Utskottet konstaterade, i likhet med när utskottet senast hade behandlat frågan, att det har vidtagits åtgärder och att det alltjämt pågick ett omfattande arbete hos de berörda myndigheterna i

de aktuella frågorna. När det gäller frågan om information till brottsoffer framhöll utskottet de ovan angivna förbättringar av regelverket som skett på senare tid. Utskottet kunde därför inte se något behov av att riksdagen skulle uttala sig i dessa frågor.

Utskottet sympatiserar med tankegångarna bakom flera av de nu aktuella motionerna. Samtidigt kan utskottet på nytt konstatera att det pågår ett omfattande arbete med dessa viktiga frågor. Bland annat bereds inom Regeringskansliet flera olika utredningsförslag på området. Vidare har berörda myndigheter getts olika uppdrag av regeringen, bl.a. i syfte att förbättra informationen till brottsoffer. När det gäller snabbare lagföring av kvinnofridsbrott konstaterar utskottet att det pågår arbete. Det är angeläget att arbetet med dessa frågor fortsätter. Något uttalande från riksdagens sida behövs emellertid inte. Utskottet avstyrker motionerna Ju276 och Ju320 samt motionerna Ju269, Ju274, Ju316, Ju341, Ju345, U294 och So379 i nu behandlade delar.

Brottsskadeersättning

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden om brottsskadeersättning. Utskottet avstyrker motionsyrkandena, bl.a. med hänvisning till ett tidigare tillkännagivande av riksdagen. Jämför reservation 23 (v).

Den som har skadats till följd av brott kan kräva skadestånd av gärningsmannen. Vid sidan därav finns vissa möjligheter att av statsmedel få s.k. brottsskadeersättning. Förutsättningarna för det anges i brottsskadelagen (1978:413). Frågor om brottsskadeersättning prövas av Brottsoffermyndigheten. Om brottsskadeersättning betalas ut, inträder staten intill det utgivna beloppet i den skadelidandes rätt till skadestånd.

Det är i första hand för personskador som brottsskadeersättning kan betalas ut. Om någon har blivit allvarligt kränkt genom ett brott, betalas ersättning också för den skada som kränkningen innebär. När storleken på ersättningen bestäms avräknas i stort sett all annan ersättning som den skadelidande kan ha rätt till. Vid brottsskador som någon har utsatts för i arbetet utgår t.ex. ersättning ur socialförsäkringen. Genom olika typer av kollektivavtalsgrundade försäkringar och vissa löneavtal bär också arbetsgivarna ett ansvar. Dessa omfattar dock inte ersättning för alla skador, såsom kränkningers ersättning. För sådana skador kan arbetstagaren alltså få ersättning enligt brottsskadelagen.

Brottsskador som har uppkommit i arbetet

I motion Ju225 (m) begärs att arbetsskador ska undantas från brottskadelagens tillämpningsområde.

Bakgrunden till motionen är den bedömning som regeringen gjorde år 1999 i en proposition om ändringar i brottskadelagen (prop. 1998/99:41). Till grund för propositionen låg en departementspromemoria (Ds 1997:45) samt remissvar över denna.

Regeringen menade då att det i och för sig skulle vara rimligt att arbetsgivarna ansvarade för att den som utsätts för brott i sitt arbete får full ersättning för sina skador i den mån de inte ersätts ur socialförsäkringen. Men enligt regeringen talade flera skäl emot att undanta arbetsskador från brottskadelagens tillämpningsområde. Ett skäl var att förmånerna enligt avtalsförsäkringarna inte motsvarar den brottskadeersättning som kan betalas ut. Ett annat skäl var att hundratusentals personer på arbetsmarknaden står utanför kollektivavtal och därmed de avtalsförsäkringar som finns. Även om försäkringarna utvidgades skulle alltså många människor stå utanför. Regeringen ansåg det lämpligast att arbetsmarknadens parter ser till att de befintliga försäkringssystemen kompletteras så att de täcker bl.a. kränkningsersättning. Och utanför kollektivavtalen skulle särskilda försäkringar kunna tecknas. Brottskadelagen skulle då inte behöva ändras och några olägenheter skulle inte uppkomma för de skadelidande. Regeringens slutsats då blev alltså att arbetsskador inte borde undantas från brottskadelagen. I stället borde utvecklingen på försäkringsområdet avvaktas, men om någon frivillig utveckling inte kom till stånd kunde det vara skäl att åter ta upp frågan om lagstiftning (prop. 1998/99:41 s. 37 f.).

Utskottet delade i sitt betänkande med anledning av propositionen regeringens bedömning och avstyrkte ett motionsyrkande motsvarande det nu aktuella (bet. 1998/99:JuU20 s. 7 f.).

Därefter uppmärksammade Personskadekommittén frågan i sitt betänkande Samordning och regress – Ersättning vid personskada (SOU 2002:1). Kommittén ansåg att frågan inte borde prövas förrän utvecklingen beträffande kollektiva och privata försäkringar hade avvaktats ytterligare någon tid (SOU 2002:1 s. 90 f.).

Justitieministern anförde våren 2003, som svar på en interpellation (2002/03:268), bl.a. att regeringen inte då var beredd att säga att arbetsmarknadens parter ska ta över frågan, men att man följer utvecklingen.

Våren 2006 förklarade justitieministern, som svar på en riksdagsfråga (2005/06:1600), att han inte avsåg att verka för en ordning där skador uppkomna i arbetet undantas från rätten till brottskadeersättning.

Utskottet har även efter 1999 års lagstiftningsärende behandlat motsvarande motionsyrkanden, senast hösten 2005. Utskottet vidhöll då sin tidigare uppfattning i frågan och såg ingen anledning att förespråka att arbetsskador skulle undantas från brottskadelagen (bet. 2005/06:JuU1 s. 114 f.).

Enligt vad utskottet har inhämtat pågår det för närvarande inte något arbete med den nu aktuella frågan inom Justitiedepartementet. Det finns dock tankar inom departementet på att så småningom göra en samlad översyn av brottsskadelagen.

Utskottet är för närvarande inte berett att ta initiativ till en ändring av det slag som förespråkas i motionen. Utskottet avstyrker motion Ju225.

Brottsskadeersättning när gärningsmannen är under 15 år

I motion Ju312 (v) begärs att åtgärder ska vidtas för att säkerställa ekonomiskt skydd för brottsoffer när gärningsmannen är under 15 år, mot bakgrund av att brottsoffren enligt motionen har svårt att erhålla ersättning då det sällan genomförs polisutredningar i sådana fall.

Våren 2005 behandlade utskottet ett motsvarande motionsyrkande. Behandlingen utmynnade i ett tillkännagivande till regeringen. Utskottet instämde då i vad motionärerna hade anfört om betydelsen av att brottsoffer i fall där gärningsmannen är under 15 år erhåller brottsskadeersättning. Det borde därför göras en översyn av hur reglerna tillämpas i dessa fall. Översynen borde syfta till att säkerställa ekonomiskt skydd för dessa brottsoffer. Regeringen borde ge Brottsoffermyndigheten i uppdrag att göra en sådan översyn. Utskottet föreslog att riksdagen som sin mening skulle ge regeringen till känna vad utskottet hade anfört med anledning av motionen. Riksdagen följde utskottet (bet. 2004/05:JuU18 s. 32, rskr. 173).

I regleringsbrevet för år 2006 fick Brottsförebyggande rådet i uppdrag att, i samverkan med Rikspolisstyrelsen, bl.a. kartlägga antalet utredningar enligt 31 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) som polismyndigheterna genomför årligen och på vilka grunder dessa utredningar görs. Kartläggningen ska också se till hur reglerna för brottsskadeersättning tillämpas när gärningsmannen är under 15 år. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juli 2007.

För tydlighets skull bör påpekas att 31 § LUL innehåller bestämmelser om när brottsutredning får inledas i fall där någon som inte har fyllt 15 år kan misstänkas för brottet.

I sammanhanget bör framhållas regeringens uttalande i budgetpropositionen för år 2007 att det som en huvudregel bör gälla att alla brott utreds oavsett gärningsmannens ålder. Regeringen kommer därför att arbeta för att detta tydliggörs i LUL (prop. 2006/07:1 utg.omr. 4 s. 25).

Utskottet kan konstatera att riksdagen våren 2005 meddelade ett tillkännagivande till regeringen föranlett av ett motionsyrkande motsvarande det nu aktuella. Ytterligare ett tillkännagivande i frågan behövs inte, men utskottet utgår från att regeringen genomför riksdagens beslut. Utskottet avstyrker motion Ju312 i nu behandlad del.

Forskning m.m.

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet motioner om haverikommission vid dödligt våld mot kvinnor samt motioner om forskningsuppgifter. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, i huvudsak med hänvisning till tidigare uttalanden och pågående arbete.

Jämför reservationerna 24 (s, v), 25 (s, v, mp), 26 (s, v) och 27 (v).

Haverikommission vid dödligt våld

I motionerna Ju341 (v) och So375 (v) begärs att en ”haverikommission” inrättas med uppgift att utreda dödligt våld mot kvinnor som utförts av närstående män. Motsvarande yrkanden förekommer i motionerna Ju380 (s) och Ju388 (fp).

Socialdepartementet har tagit fram en promemoria med förslag till ny lag om skyddsutredningar avseende barn. Förslaget innebär att utredningar ska genomföras om ett barn avlidit till följd av brott eller det annars finns särskilda skäl. Syftet är att skaffa nya kunskaper om hur samhällets skydds nät fungerat. Förslagen i promemorian ligger till grund för den lagrådsremiss om utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott som regeringen beslutade den 15 mars 2007. En proposition i ärendet är aviserad till april 2007.

Enligt propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38 s. 43 f.) anser regeringen att det kan finnas anledning att inrätta ett system avseende dödsfallsutredningar när kvinnor avlidit till följd av brott. Också i dessa sammanhang är det angeläget att analysera om och i så fall på vilka sätt samhällets skydds nät har brustit. Enligt regeringen bör behandlingen av förslagen i promemorian om skyddsutredningar avseende barn avvaktas innan frågan om dödsfallsutredningar avseende kvinnor utreds.

Utskottet ser positivt på regeringens avsikt att överväga ett system med dödsfallsutredningar avseende kvinnor. Något uttalande av riksdagen behövs inte. Utskottet avstyrker motionerna Ju380 och Ju388 samt motionerna Ju341 och So375 i nu behandlade delar.

Forskningsuppgifter

Enligt motionerna Ju306 (v, kd, fp, c, mp, m) och Ju397 (s) bör skillnader mellan länen när det gäller förekomsten av polisanmälningar av våldsbrott mot barn analyseras. I motion Ju341 (v) begärs att riksåklagaren får i uppdrag att undersöka förekomsten av missförhållanden vid utredningar om våld och övergrepp mot barn.

Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten har genomfört en gemensam inspektion av vissa brottsutredningar avseende våldtäkt och grov våldtäkt där offret är över 15 år. Inspektionen ingår i en serie gemensamma inspektioner som Rikspolischefen och Riksåklagaren beslutade om år 2000 avseende olika prioriterade verksamhetsområden. Syftet med inspektionerna är att granska hur berörda myndigheter handlägger denna typ av utredningar och följa upp hur samarbetet mellan de båda organisationerna fungerar vad gäller handläggningen av enskilda ärenden. Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen har konstaterat att iakttagelserna som görs i rapporten Gemensam inspektion – Granskning av brottsutredningar avseende våldtäkt och grov våldtäkt där brottsoffret är över 15 år (RPS/ÅM 1/05) kommer att ligga till grund för ett antal konkreta åtgärder inom Åklagarmyndigheten och Polisen.

I Polisens och Åklagarmyndighetens årsredovisningar för år 2006 redovisas åtgärder för att följa upp inspektionen. Riksåklagaren och rikspolischefen beslutade i augusti 2006 om en gemensam uppföljande granskning av våldtäktsärenden.

En granskning har också gjorts av ärenden om grov kvinnofridskränkning under år 2006. Resultatet har presenterats i en rapport (RättsPM 2006:8) med förslag till förändringar som ska leda till en bättre utredningskvalitet. Rapporten har följts upp med en handbok med samma syfte, nämligen att öka kvaliteten på utredningarna och särskilt förstahandsinsatserna, för att därmed kunna öka lagföringen utan att eftersätta kravet på hög rättssäkerhet.

Utskottet har vid tidigare behandling av motionsyrkanden med olika krav på forskningsinriktning uttalat att det inte bör ankomma på riksdagen att uttala sig om vilka forskningsprojekt som bör prioriteras (se bl.a. bet. 2004/05:JuU13 s. 10 f. och bet. 2005/06:JuU11 s. 19 f.).

I 2006 års betänkande om våldsbrott och brottsoffer såg utskottet positivt på det arbete som bedrivs inom rättsväsendet i syfte att säkerställa en hög kvalitet på förundersökningar. Utskottet stod dock alltså fast vid uppfattningen att riksdagen inte bör uttala sig om vilka forskningsprojekt som bör prioriteras (bet. 2005/06:JuU18 s. 35 f.).

Utskottet, vars uppfattning i dessa frågor kvarstår, avstyrker motionerna Ju306, Ju341 och Ju397 i nu behandlade delar.

Rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser

Enligt motion Ju256 (v) bör förslagen i rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser skyndsamt genomföras.

En forskare har haft i uppdrag av Näringsdepartementet att kartlägga och beskriva dels verksamheter som arbetar för att få män som utövar våld att upphöra med sin våldsutövning mot kvinnor och barn, dels verksamheter som riktar sig till barn som bevittnar våld samt att ge förslag på former och modeller för hur den samlade kunskapen i dessa verksamheter kan utvecklas och spridas. Uppdraget redovisades i augusti 2006 i rappor-

ten Mäns våldsutövande – barns upplevelser. Enligt rapporten finns det 50 verksamheter i landet riktade till våldsutövande män och 87 verksamheter riktade till barn som upplever våld. När det gäller insatser för män finns det enligt rapporten en stor brist på risk- och säkerhetsmedvetenhet avseende kvinnan och barnen. Endast vid 11 av de 36 verksamheter som djupintervjuades ingick en säkerhetsinriktad kvinno- och brottsofferkontakt.

Utredaren lämnar i rapporten flera förslag, bl.a. att det inrättas ett på nationell nivå koordinerat fyraårigt utvärderings- och utvecklingsprogram i syfte att närmare beskriva de insatser som görs samt utveckla modeller för dokumentation, uppföljning och utvärdering. Som nationell koordinator föreslås Nationellt kunskapscentrum för mäns våld mot kvinnor i Uppsala. Särskilt fokus bör enligt forskaren läggas på säkerhetsfokuserade insatser och då i synnerhet på modeller för s.k. partnerkontakt samt former för stöd till barn i mannens närhet.

Rapporten diskuterades vid en hearing i december 2006 och bereds nu inom Regeringskansliet (Integrations- och jämställdhetsdepartementet).

Utskottet, som inte vill förekomma rapportens fortsatta beredning, avstyrker motion Ju256 i nu behandlad del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Konsekvensbeskrivningar, punkt 2 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om konsekvensbeskrivningar. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju312 yrkande 2.

Ställningstagande

Det viktigaste brottsofferarbete som kan vidtas är att förebygga brott. I det brottsförebyggande arbetet är det främsta redskapet att bevara och utveckla välfärden. Detta innebär att fungerande skola, omsorg, arbete och bostad åt alla är helt nödvändiga mål, tillgång till kultur och möjlighet till meningsfull fritidssysselsättning likaså.

Alltför ofta saknas konsekvensanalyser av det brottsförebyggande perspektivet vid beslutsfattandet. Självklart bör dessa frågor också alltid ingå när det gäller bebyggelseplanering och dragning av kollektivtrafiklinjer eller liknande. Brottsförebyggande arbete är ett långsiktigt arbete som kräver en helhetssyn. Fler beslut som tas av offentliga organ bör innehålla en konsekvensbeskrivning av det brottsförebyggande perspektivet.

Det får ankomma på regeringen att beakta det anförda i det fortsatta arbetet med brottsofferfrågor.

2. Skärpning av lagen om besöksförbud, punkt 3 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om skärpning av lagen om besöksförbud. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju221.

Ställningstagande

När en man som har hotat en kvinna meddelas besöksförbud tvingas kvinnan ofta leva med skyddad identitet. Konsekvensen blir ofta att kvinnans rörelsefrihet begränsas, när det borde vara tvärtom. Alltför många av dem som anmäls för att ha överträtt ett besöksförbud upprepar överträdelsen. Ett sätt att öka utsatta kvinnors trygghet kan vara att skärpa lagen om besöksförbud så att redan den första överträdelsen leder till en åtgärd.

Det får ankomma på regeringen att utarbeta lagförslag som tillgodoser det anförda.

- 3. Elektronisk övervakning av besöksförbud, punkt 4 (s, mp)**
av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om elektronisk övervakning av besöksförbud. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ju316 yrkande 11 och 2006/07:Ju331.

Ställningstagande

Alltför många kvinnor lever i otrygghet därför att de drabbas av våld eller trakasserier från män som de har eller har haft en nära relation till. En av de åtgärder som samhället kan vidta för att öka kvinnors trygghet är att utfärda besöksförbud. Detta är dock i många fall ett otillräckligt skydd. För att förstärka besöksförbudets preventiva effekt, öka kvinnornas säkerhet och öka möjligheterna att lagföra den som överträder ett besöksförbud bör detta förstärkas med fotboja.

- 4. Elektronisk övervakning av besöksförbud, punkt 4 (v)**
av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om elektronisk övervakning av besöksförbud. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2006/07:Ju316 yrkande 11 och 2006/07:Ju331.

Ställningstagande

Alltför många kvinnor lever i otrygghet därför att de drabbas av våld eller trakasserier från män som de har eller har haft en nära relation till. En av de åtgärder som samhället kan vidta för att öka kvinnors trygghet är att utfärda besöksförbud. Detta är dock i många fall ett otillräckligt skydd. För att öka kvinnornas säkerhet bör det bli möjligt att vid upprepade överträdelser av besöksförbud förstärka besöksförbudet med användning av fotboja.

5. Rätt att hämta tillhörigheter i skydd av polis, punkt 6 (v) av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om rätt att hämta tillhörigheter i skydd av polis. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju341 yrkande 2.

Ställningstagande

En kvinna som har lämnat sin man, och känner fruktan för våld eller hot om våld från denne, bör ha laglig möjlighet att få återvända till sitt hem för att hämta sina och eventuella barns tillhörigheter i skydd av polis.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

6. Livsvillkoren för personer med skyddade personuppgifter, punkt 8 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om livsvillkoren för personer med skyddade personuppgifter. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju341 yrkande 4.

Ställningstagande

Alla svårigheter som drabbar en våldsutsatt kvinna är inte helt uppenbara och lösningarna är inte glasklara. Detta gäller särskilt de kvinnor och barn som tvingas att leva under skyddad identitet. Det bör göras en översyn av livsvillkoren för de kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

7. Polisens hot- och riskbedömningar, punkt 9 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om polisens hot- och riskbedömningar. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju381.

Ställningstagande

Samhället måste använda sig av den kunskap som finns för att göra hot- och riskbedömningar av våldsamma män. Trots att det finns en vetenskapligt framtagen metod för att bedöma risken för framtida partnervåld, kallad Saramodellen, används den sparsamt. Saramodellen är en metod i form av en checklista. Man ställer en rad frågor om mannens karaktär, hans psykosociala bakgrund, missbruk, arbetssituation, personliga relationer och personlighetsstörningar. Svaren ger en bild av hur stor risken för framtida våld är och hur farlig mannen är för kvinnan i nuläget. Resulterar bedömningen i att risken för att kvinnan ska utsättas för ytterligare brott är stor ska polisen ge henne information om detta och ta till en rad olika skyddsåtgärder. Berörda barns situation måste tas med i bedömningen; alla skyddsåtgärder måste inbegripa barnen. De är också offer för brott, och deras behov måste tas med när man gör upp säkerhetsplaner för kvinnan.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som säkerställer att hot- och riskbedömningar av våldsamma män görs i enlighet med det anförda.

8. Årliga skrivelser om åtgärder mot våld mot kvinnor och barn, punkt 10 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om åtgärder mot våld mot kvinnor och barn. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ju368 och 2006/07:Ju369.

Ställningstagande

Kampen mot våld mot kvinnor är en viktig del i jämställdhetsarbetet. Ett solidariskt och jämställt samhälle fritt från våld ger både barn, kvinnor och män förutsättningar för ett bra liv. Därför förtjänar detta område en egen redovisning i form av en årlig regeringskrivelse till riksdagen. Skrivelsen bör redovisa vad som gjorts, vad som håller på att göras och hur man tänker sig gå vidare i kampen mot våld mot kvinnor. Skrivelsen skulle även kunna ta upp vad som har gjorts på andra politikområden för att förbättra för kvinnor som riskerar att drabbas eller har drabbats av våld.

Även frågan om barns skydd mot våld och övergrepp är så viktig att den förtjänar en egen årlig skrivelse till riksdagen. Skrivelsen bör innehålla en redovisning av aktuell lagstiftning samt åtgärder som har vidtagits, arbete som pågår och hur regeringen tänker gå vidare vad gäller t.ex. lagstiftning, stöd, rehabilitering, forskning och kompetensutveckling.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

9. Utvärdering av kvinnofridsreformen m.m., punkt 12 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utvärdering av kvinnofridsreformen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ju251, 2006/07:Ju345 yrkande 3 och 2006/07:A272 yrkande 4 och avslår motionerna 2006/07:Ju203, 2006/07:Ju351 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Ju390.

Ställningstagande

Samhällets ansvar för kvinnofrid är att förebygga våld mot kvinnor, hjälpa de kvinnor som redan drabbats samt rehabilitera när kvinnan tagit sig ur den direkta våldssituationen. Samhällets ansvar innefattar även barn i miss-handelsförhållanden och homosexuella som drabbas av våld i relationen. Detta gör att samordningen på kvinnofridsområdet är viktig eftersom åtgärder för att bekämpa mäns våld mot kvinnor berör så gott som alla samhällssektorer.

När riksdagen fattade sitt beslut om kvinnofrid år 1998 gavs en rad uppdrag åt olika myndigheter. Mycket har gjorts på området sedan dess, men det återstår en hel del att göra. Regeringen bör därför följa upp och vidta de åtgärder som behövs för att beslutet om kvinnofrid ska genomföras.

Inom ramen för detta arbete finns det skäl att överväga en skärpning av kvinnofridslagstiftningen så att även brott beivras där kvinnor luras att mot sin egen vilja exploateras i pornografiskt material i alla medier.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

10. Kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor, punkt 13 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju256 yrkande 2.

Ställningstagande

För att få en heltäckande bild av mäns våld mot kvinnor och dess konsekvenser bör man undersöka vad detta våld kostar samhället i form av t.ex. vårdkostnader, kostnader för rättsprocesser, kriminalvård och bortfall av arbetstid. Även kostnader för den begränsning av kvinnors deltagande i samhället som blir en följd av mäns våld mot kvinnor bör tas med i beräkningen.

Regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag dels att utveckla en vetenskaplig metod för att beräkna kostnaderna för mäns våld mot kvinnor, dels att göra en sådan beräkning.

11. Äldre kvinnor, punkt 14 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om äldre kvinnor. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07: Ju223.

Ställningstagande

Enligt en undersökning om våld mot äldre i Umeå kommun (rapporten Ofrid? Våld mot äldre kvinnor och män – en omfångsundersökning i Umeå kommun) hade 16 % av de äldre kvinnorna utsatts för någon form av våld och övergrepp efter det att de fyllt 65 år. Förövaren när det gällde fysiskt våld var i tre fall av fyra en man. Det finns skäl att speciellt uppmärksamma äldre kvinnors utsatta situation, enligt undersökningen. Frågan om våld mot äldre kvinnor belyses också i rapporten Han var väl inte alltid så snäll – Våld mot äldre kvinnor. Dessa och andra fakta bör leda till att frågan om våld mot äldre kvinnor uppmärksammas betydligt mer än som är fallet i dag.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

12. Barn som bevittnat våld, punkt 15 (mp)

av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barn som bevittnat våld. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju316 yrkande 12 och bifaller delvis motion 2006/07:Ju344.

Ställningstagande

I dag har ett barn som bevittnar våld i hemmet mot en nära anhörig rätt till brottsskadeersättning från staten. Dessutom ska socialtjänsten behandla barnet som brottsoffer. Barnet har däremot inte rätt till skadestånd av gärningsmannen. Barn bör i de aktuella fallen ges ställning som målsägande, få ett eget juridiskt biträde i rättsprocessen, ges rätt till skadestånd av gärningsmannen samt ges rätt till full insyn och medverkan i processen.

Det får ankomma på regeringen att utarbeta lagförslag som tillgodoser det anförda.

13. Handlingsprogram för stöd och hjälp åt HBT-personer, punkt 16 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om handlingsprogram för stöd och hjälp åt HBT-personer. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju256 yrkande 1.

Ställningstagande

Stödet till personer som blir utsatta för våld i sin parrelation är organiserat enligt en heteronormativ ordning. Vart homosexuella offer och förövare ska vända sig är en öppen fråga. Det saknas en övergripande organisering och ett samförstånd. För att skapa förutsättningar för att på olika sätt hjälpa och stödja HBT-personer som utsätts för våld i nära relationer behövs både fler undersökningar och mer kunskap om partnervåld, liksom en ökad HBT-kompetens bland alla instanser (polis, sjukvård, socialtjänst, kvinnojourer etc.) som möter våld i nära relationer.

Det bör göras en kunskapsöversikt över och kartläggning på området och utarbetas ett handlingsprogram för hur HBT-personer som drabbas av partnervåld ska få relevant stöd och hjälp.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

14. Våldsutsatta i samkönade relationer, punkt 17 (mp)

av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om våldsutsatta i samkönade relationer. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju316 yrkande 13.

Ställningstagande

I dag finns det ofta en dålig beredskap och kunskap om hur kommunerna bäst kan stödja offer för våld i samkönade relationer. Detta måste förändras genom en utökad lagstiftad skyldighet för kommuner att stödja alla brottsoffer, oavsett kön och sexuell läggning. Socialstyrelsen bör även få ett särskilt uppdrag att ge kommunerna råd och anvisningar när det gäller våld i samkönade relationer.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

15. Familjevåldsenheter m.m., punkt 20 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om familjevåldsenheter. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju341 yrkande 6 och avslår motionerna 2006/07:Ju210, 2006/07:Ju321 och 2006/07:Ju371 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Ett bra exempel på specialisering inom rättsväsendet är de familjevåldsenheter som finns på några håll i landet. Särskilt när enheterna innehåller specialiserade åklagare fungerar de väl, eftersom det snabbar upp processer och ingripanden avsevärt. Omhändertagande av misshandlande män kan exempelvis ske samma dag som anmälan kommer in. Enheterna har också lättare för att bygga upp nära samarbete med sociala myndigheter och organisationer som finns till för omhändertagande av drabbade kvinnor och barn. Familjevåldsenheter bör inrättas över hela landet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

16. Barnperspektiv på utredningar, punkt 21 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abrahamsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barnperspektiv på utredningar. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So267 yrkande 4.

Ställningstagande

Det är viktigt att ett barnperspektiv automatiskt läggs på utredningar av mäns våld mot kvinnor. Rutiner för anmälan och samverkan kring barn som far illa ska upprättas hos polisen, därför bör Rikspolisstyrelsen utveckla riktlinjer för hur polisens rapportering till socialtjänsten ska gå till. Det är här viktigt att dra nytta av de goda exempel som finns ute i landet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

17. Barnahus, punkt 22 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barnahus. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ju318, 2006/07:Ju341 yrkande 11, 2006/07:Ju371 yrkande 1 och 2006/07:Ju373 samt avslår motionerna 2006/07:Ju258, 2006/07:Ju261, 2006/07:Ju294 och 2006/07:Ju371 yrkande 2.

Ställningstagande

Barn som bevittnar våld eller som själva är utsatta för våld är en särskilt utsatt grupp. De är alltid medvetna om våldet, och vi har i dag kunskap om att risken för ohälsa hos barn som bevittnat våld är nästan lika stor som för de barn som är direkt våldsutsatta. Stödet till dessa barn måste utvecklas och professionaliseras, och samverkan mellan aktörerna måste öka. De s.k. barnahus som nu startat på flera håll i landet för barn som utsatts för våld och övergrepp är ett bra exempel på hur ansvariga myndigheter kan samarbeta kring barnet. Myndigheterna har i dag en skyldighet att samverka, men barnahusen går ett steg längre. Här förs samarbetet in under samma tak, och barnet behöver därmed bara komma till en plats samtidigt som kvaliteten i utredningarna förbättras.

Det är angeläget att verksamheten med barnahus fortsätter och byggs ut så att sådana inrättas i hela landet

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

18. Information till brottsoffer, punkt 24 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om information till brottsoffer. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju276 och avslår motion 2006/07:Ju269 yrkande 2.

Ställningstagande

Offren för brott informeras ofta inte i tillräcklig utsträckning om sina rättigheter. Ett sätt att råda bot på detta problem är att polisen inte bara åläggs att informera offren om deras rättigheter utan även tvingas ta kvittens på att informationen lämnats. Förslagsvis kan informationen lämnas på ett papper som brottsoffren får skriva under och därmed bekräfta att de tagit del av upplysningarna. Brottsoffret bör få en kopia av pappret, och polisen åläggs att arkivera originalet tillsammans med övriga handlingar rörande ärendet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

19. Information till offer för hatbrott, punkt 25 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om information till offer för hatbrott. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U294 yrkande 14.

Ställningstagande

Polisen är skyldig att informera brottsoffer om att de, om de så önskar, kan erbjudas hjälp av brottsofferjourer eller andra instanser. I praktiken fungerar detta ojämnt, och det finns också skäl att anta att informationen, när den ges, normalt endast handlar om jourer i den egna kommunen eller trakten. Samtidigt finns det en särskild brottsofferjour i Stockholm med inriktning på HBT-personer.

Det får ankomma på regeringen att på lämpligt sätt agera för att förbättra polisens information till brottsoffer som utsätts för hatbrott på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet.

20. Kontaktperson för brottsoffer, punkt 26 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kontaktperson för brottsoffer. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju341 yrkande 1.

Ställningstagande

De kvinnor som utsätts för sexualiserat våld bör få särskilda kontaktpersoner hos polisen och socialtjänsten. Att vara utsatt för våld i sitt eget hem och av en närstående person är extra traumatiskt. Tröskeln för att anmäla ett sådant brott är hög. Det kan kännas svårt för kvinnorna att redogöra för sin situation gång på gång för olika personer. En kontinuerlig och stabil kontakt vore därför värdefull. En sådan kontakt skulle hos kvinnan också stärka förtroendet för polisen och socialtjänsten och därmed göra att det känns mer meningsfullt att vända sig till dessa myndigheter när man utsätts för våld. Vetskapen om att någon har en helhetsbild kan också stärka ett beslut att lämna en relation där man utsätts för våld. Våldsutsatta kvinnor bör således ha rätt till särskilda kontaktpersoner inom polis och socialtjänst.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

21. Genomströmningstider i brottmål, punkt 28 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om genomströmningstider i brottmål. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju345 yrkande 1.

Ställningstagande

En allmän utgångspunkt för rättssäkerheten är att vålds- och kvinnofridsbrott ska anmälas. Därför är det allvarligt att så få fall av våldsbrott mot kvinnor anmäls. De höga mörkertalen är ett av de största hindren för att kvinnofridslagstiftningen ska kunna fungera fullt ut. Därför bör försöken inom rättsväsendet med s.k. snabb lagföring av kvinnofridsbrott utredas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

22. Samverkan mellan myndigheter, punkt 29 (mp)

av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samverkan mellan myndigheter. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju316 yrkande 9 och avslår motion 2006/07:So379 yrkande 12.

Ställningstagande

Ett hinder för kvinnors upprättelse efter övergrepp är avsaknad av bevis. Genom att låta rättsläkare undersöka kvinnan direkt förbättras dokumentationen av skador till följd av våld och sexuella övergrepp. I Uppsala har man prövat denna modell, och där är kvinnor nu mer benägna att anmäla övergrepp jämfört med kvinnor i övriga landet. Uppsalamodellen bör således bli en modell för andra landsting runtom i landet i frågan om dokumentation av genomförda våldtäkter.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

23. Brottsskadeersättning när gärningsmannen är under 15 år, punkt 31 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om brottsskadeersättning när gärningsmannen är under 15 år. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju312 yrkande 11.

Ställningstagande

Eftersom personer under 15 år inte kan åtalas görs sällan brottsutredningar i fall där personer under denna ålder misstänks vara förövare. Detta leder i praktiken i sin tur till att det drabbade brottsoffret får svårt att få ut brotts-skadeersättning av Brottsoffermyndigheten. Ett brottsoffer kan med andra ord bli utan ekonomiskt skydd enbart för att en misstänkt gärningsman är under 15 år. En särskilt utsatt grupp brottsoffer i detta sammanhang är unga människor.

Mot denna bakgrund bör åtgärder vidtas för att säkerställa ekonomiskt skydd för brottsoffer när misstänkt gärningsman är under 15 år.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

24. Haverikommission vid dödligt våld, punkt 32 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om haverikommission vid dödligt våld. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ju341 yrkande 3, 2006/07:Ju380, 2006/07:Ju388 och 2006/07:So375 yrkande 5.

Ställningstagande

Det är ett stort misslyckande när samhället inte lyckas stoppa våldet och ge utsatta medborgare skydd och hjälp. Myndigheternas ansvar bör förstärkas genom inrättande av en nationell haverikommission som utreder de fall där en kvinna mördats av en närstående man. Kommissionen skulle ha i uppgift att utreda omständigheterna kring mordet för att ge svar på om och i så fall hur myndigheter eller andra instanser har brustit i sitt agerande. Syftet är att hitta brister i agerandet som ska kunna användas för att förbättra rutinerna i det förebyggande arbetet och förhindra att fler kvinnor dödas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

25. Analys av skillnader mellan länen när det gäller polisanmälningar av våldsbrott mot barn, punkt 33 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om analys av skillnader mellan länen när det gäller polisanmälningar av våldsbrott mot barn. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ju306 yrkande 1 och 2006/07:Ju397 yrkande 1.

Ställningstagande

Statistiken visar att antalet polisanmälningar om vålds- och sexualbrott mot barn varierar kraftigt över landet. Det finns anledning att analysera vad skillnaderna beror på.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

26. Undersökning av förekomsten av missförhållanden vid utredningar om övergrepp mot barn, punkt 34 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om undersökning av missförhållanden vid utredningar om övergrepp mot barn. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju341 yrkande 10.

Ställningstagande

Trots åklagarens plikt att inleda förundersökning och utreda det anmälda övergreppet läggs ofta förundersökningar om sexualbrott mot barn ned på ett alltför tidigt stadium eller inleds inte alls. Det är synnerligen allvarligt för det allmänna rättsmedvetandet att sexuella övergrepp och våld mot barn inte utreds efter vad brottets beskaffenhet kräver.

Riksåklagaren bör ges i uppdrag att undersöka praxis med fokus på eventuella missförhållanden då det gäller utredningar om våld och övergrepp mot barn.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

27. Rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser, punkt 35 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen om rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju256 yrkande 7.

Ställningstagande

I rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser presenteras en kartläggning och beskrivning av verksamheter som arbetar för att få män att sluta använda våld mot kvinnor och barn samt verksamheter riktade till flickor och pojkar som upplever mäns våld mot kvinnor i sin familj.

Att män som slår ska få behandling är en viktig del i arbetet med att stoppa det samhällsproblem som mäns våld mot kvinnor innebär. Tyvärr är det många våldsutövande män som inte nås av vare sig behandling eller hjälp. Det är en brist som måste rättas till. Ytterligare ett problem är möjligheterna att säkerställa effekterna av behandlingarna. All hjälp, alla verksamheter och behandlingsprogram riktade till män som slår bör vara baserade på ett könsmaktsperspektiv. Även utvärderingar som görs av behandlingarna måste ta det nämnda perspektivet i beaktande för att på bästa sätt säkerställa att behandlingen också skyddar utsatta kvinnor och barn från fortsatt våld.

Den nämnda rapporten innehåller en rad förslag som jag är positiv till. Det handlar bl.a. om ett nationellt koordinerat utvärderings- och utvecklingsprogram med syfte att utveckla modeller för dokumentation, uppföljning och utvärdering som på sikt kan implementeras nationellt. Dessa förslag är mycket angelägna.

Det får ankomma på regeringen att skyndsamt bereda rapportens förslag och vidta de åtgärder som krävs för att tillgodoser det anförda.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Ju203 av Inger René och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av lagen om våld mot kvinnor.

2006/07:Ju210 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta särskilda specialiståklagare för arbete med familjerelaterade brott, dvs. våldsbrott riktade mot kvinnor och barn.

2006/07:Ju221 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en skärpning av lagen om besöksförbud.

2006/07:Ju223 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder mot våld mot äldre kvinnor.

2006/07:Ju225 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om brottsskadeersättning till personer med riskfyllda arbeten, t.ex. poliser.

2006/07:Ju235 av Anna König Jerlmyr (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheterna till införande av våldtäktslarm på toaletter.

2006/07:Ju251 av Carina Ohlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en uppföljning av riksdagens ”kvinnofredsbeslut”.

2006/07:Ju256 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör genomföra en kunskapsöversikt och kartläggning på området samkönat partnervåld och återkomma med ett handlingsprogram för hur våldsutsatta HBT-personer som drabbas av partnervåld ska få relevant stöd och hjälp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör tillsätta en utredning för att utveckla och genomföra en nationell kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skyndsamt bör bereda förslag till de förändringar som föreslås i rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser.

2006/07:Ju258 av Fredrik Lundh m.fl. (s):

Riksdagen beslutar att startbidrag för s.k. barnahus inrättas, och att långsiktig finansiering av verksamheten säkerställs.

2006/07:Ju261 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta ett barnahus i Örebro län.

2006/07:Ju269 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en ny strategi för hur stödet till brottsoffer ska utformas.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i förundersökningskungörelsen (1947:948) att brottsoffrens delaktighet i rättsprocessen ökar i enlighet med vad som anförs i motionen.

2006/07:Ju274 av Anna König Jerlmyr (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över möjligheten till införande av brottsutredningsgaranti.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av det rättsliga skyddet för brottsoffer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över brottsoffers möjlighet att utkräva statligt skadestånd.

2006/07:Ju276 av Hillevi Larsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisen i sina kontakter med brottsoffer åläggs att informera om offrets rättigheter.

2006/07:Ju280 av Magdalena Andersson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undersöka möjligheten att införa s.k. auktoriserade skyddsänglar i den kommande handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor.

2006/07:Ju294 av Margareta Cederfelt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att utgå från barnets behov genom koncentrerade resurser till s.k. barnahus vid rättsliga processer.

2006/07:Ju306 av Eva Olofsson m.fl. (v, kd, fp, c, mp, m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att en analys görs av skillnaderna mellan länen när det gäller polisanmälningar om våldsbrott mot barn.

2006/07:Ju310 av Torkild Strandberg (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om företagare som brottsoffer.

2006/07:Ju312 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beslut som fattas av offentliga organ i större utsträckning ska innehålla en konsekvensbeskrivning ur brottsförebyggande perspektiv.
11. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till åtgärder för att säkerställa ekonomiskt skydd för brottsoffer när misstänkt gärningsman är under 15 år.

2006/07:Ju316 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett utökat rättsmedicinskt samarbete i Sverige för att öka rättssäkerheten för brottsutsatta kvinnor.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka besöksförbudet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barn som bevittnat våld mot nära anhörig ska ses som brottsoffer.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att våldsutsatta personer i samkönade relationer ska ges samma rätt till skydd och stöd från samhället som olikkönade par.

2006/07:Ju318 av Helena Frisk m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ett samlat stöd för barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp och som samtidigt medger en rättssäker utredning, med s.k. barnahus.

2006/07:Ju320 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en uppföljning och utvärdering av Rikspolisstyrelsens nationella handlingsplan.

2006/07:Ju321 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att polisen tar större hänsyn till barn i familjer där mannen utövat våld.

2006/07:Ju331 av Fredrik Olovsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förstärkt besöksförbud.

2006/07:Ju341 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att våldsutsatta kvinnor ska ha rätt till särskilda kontaktpersoner inom polis och socialtjänst.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en kvinna som lämnat sin man, och känner fruktan för våld eller hot om våld från denne, ska ha laglig möjlighet att få återvända till hemmet och hämta sina och eventuella barns personliga tillhörigheter i skydd av polis.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en nationell haverikommission kring mord på kvinnor som utförs av närstående män.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning med uppgift att se över livsvillkoren för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter och därefter återkomma med förslag för att underlätta dessa.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att familjevåldsenheter bör inrättas över hela landet.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Riksåklagaren ska ges i uppdrag att undersöka praxis med fokus på eventuella missförhållanden då det gäller utredningar om våld och övergrepp mot barn.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samarbete kring s.k. barnahus bör inrättas i alla större kommuner i landet.

2006/07:Ju344 av Monica Green och Carina Ohlsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barn, som bevittnar våld i hemmet mot någon nära anhörig, fullt ut ska betraktas som brottsoffer.

2006/07:Ju345 av Carina Ohlsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att försöken inom polis och rättsväsende med s.k. snabb lagföring av kvinnofridsbrott utreds.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att man bör följa upp hur enskilda myndigheter lever upp till sitt ansvar för kvinnofrid.

2006/07:Ju351 av Cecilia Wigström i Göteborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att motverka våldet mot kvinnor i Västsverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bekämpande av kvinnovåld.

2006/07:Ju368 av Raimo Pärssinen m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en årlig redovisning av samhällets åtgärder mot våld mot kvinnor.

2006/07:Ju369 av Raimo Pärssinen m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en årlig redovisning av samhällets åtgärder mot våld och övergrepp mot barn.

2006/07:Ju371 av Agneta Berliner (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjliggöra uppstart av barnahus i hela Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskilt verka för ett barnahus i Västmanland.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en särskild satsning på att utbilda fler barnutredare.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en nationell resursenhet för bekämpning av våldsbrott mot barn.

2006/07:Ju373 av Thomas Bodström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barnahus ska finnas i alla län över hela landet.

2006/07:Ju375 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbilda kvinnofridshundar.

2006/07:Ju376 av Birgitta Ohlsson (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmärksamma de prostituerade människors situation.

2006/07:Ju380 av Carina Ohlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av en haverikommission som får i uppdrag att utreda myndigheters agerande när en kvinna berövats livet av en närstående man.

2006/07:Ju381 av Carina Ohlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hot och riskbedömningar av våldsamma män.

2006/07:Ju388 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en haverikommission vid varje kvinnomord.

2006/07:Ju390 av Marie Nordén m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av lagen om grov kvinnofridskränkning.

2006/07:Ju393 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att i det juridiska systemet införa kommunarrest för grov kvinnofridskränkning.

2006/07:Ju394 av Chatrine Pålsson Ahlgren och Eva Johnsson (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om våldsutsatta kvinnors rätt att inneha pepparsprej.

2006/07:Ju397 av Monica Green (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en analys av skillnaderna mellan länen när det gäller polisanmälningar om våldsbrott mot barn.

2006/07:U294 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens information till brottsoffer som utsätts för hatbrott på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet.

2006/07:So267 av Carina Ohlsson (s):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett barnperspektiv läggs på utredningar om mäns våld mot kvinnor och att rutiner för anmälan och samverkan kring barn som far illa ska upprättas.

2006/07:So375 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en nationell haverikommission bör utreda samtliga mord i nära relationer som är relaterade till mäns våld mot kvinnor för att se om det är samhällets insatser som brustit.

2006/07:So379 av Désirée Pethrus Engström (kd):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av samverkan mellan polis, socialtjänst och kvinnojourer för att öka anmälningsbenägenheten efter en våldtäkt.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvinnors rätt att bära pepparsprej.

2006/07:A272 av Lars U Granberg (s):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kvinnofridslagstiftningen bör stärkas.